

XIV. Lastensuojelu

Lastensuojelulautakunnan v:lta 1938 antama kertomus¹⁾ oli seuraavan sisältöinen:

Yleiskatsaus. Viime vuosina vallinneesta taloudellisesta nousukaudesta ja siitä aiheutuneista hyvistä työnsaanti- ja ansiomahdollisuuksista lienee johtunut, että yhteiskunnan täysihuoltoa tarvinneiden lasten luku on kaupungin ripeästä kasvamisesta huolimatta pysytellyt jokseenkin entisellään. Ainoastaan lautakunnan valvonnassa olevien aviottomain lasten lukumäärä on jonkun verran lisääntynyt.

Lastensuojeluvirastoon tehdyt ilmoitukset tutkittavista lastensuojelutapauksista ovat kuitenkin viime vuosina suuresti enentyneet, mikä johtuu ennen kaikkea v. 1937 voimaanastuneiden huoltolakien vaikutuksesta. Ilmoitusten erilaisiin aiheisiin katsoen ovat lasten turvattomuuteen ja vanhempain huonoon elämään vetoavat sekä erittäinkin alaikäisiä lainrikkomia koskevat ilmoitukset osoittaneet huomiota herättävää lisääntymistä. Niinpä tehtiin esim. viimeksi mainittuja ilmoituksia edellisen vuoden aikana 172, mutta kertomusvuonna runsaasti kaksinkertainen määrä 345. Tämä yhteiskunnallisen ja yksityisten lastensuojelujärjestöjen harjoittaman huoltotoiminnan yleistymiselle ja tehostumiselle perin vastakkainen ilmiö saanee suurelta osaltaan selityksensä siitä lastensuojelulain aiheuttamasta käytännöstä, että lukuisista varsin mitättömistäkin lasten hairahduksista, jotka aikaisemmin selvitettiin kaikessa hiljaisuudessa asianosaisten kesken, tehdään nykyään ilmoitus rikospoliisille, jonka yleiselle syyttäjälle lähettämät kuulusteluraportit rangaistusseuraamuksiin johtamattomissakin tapauksissa joutuvat näin muodoin lisäämään tätä lapsimaaailman huonontumista tässä kohden vähemmän asiallisesti kuvastavaa tilastoa. Koska tällaiset turhatkin tapaukset lastensuojeluasetuksen mukaan edellyttävät lautakunnan edustusta poliisikuulustelussa ja oikeudessa sekä lapsen ja nuoren henkilön kotiolojen tutkimista ja tietojen toimittamista niistä eri viranomaisille ja kun koko lastensuojelutyö muutenkin uusien huoltolakien puitteissa on muodostunut paljon erilaista ja entistä yksityiskohtaisempaa kirjoittelua vaativaksi, on tämä seikka yhdessä kasvattilasten hoidon valvonnan ja lautakunnalle kertomusvuoden alussa määrätyn äitiysavustuslain toteuttamisen kanssa huomattavasti lisännyt työtä lastensuojeluvirastossa, vaikkapa lautakunnan täysihoidtoon otettujen lasten luku, kuten edellä sanottu, onkin suurin piirtein pysytellyt ennallaan.

Mitä tulee lastensuojelutoiminnan aiheuttamiin kustannuksiin, ovat ne tarpeellisen lisätyövoiman, korotettujen lastenhoitomaksujen ja lastenhuoltolaitoksissa toimeenpantujen huoneistojen korjausten sekä vaatetus-

¹⁾ Eräät kertomusta seuranneet taulukkotiedot, joita ei ole tähän merkitty, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa v:lta 1939.

ja kalustohankintojen takia entisestään kohonneet, vaikkapa otetaan melkoinen tulojenkin lisäys huomioon.

Lautakunnan kokoonpano. Lastensuojelulautakuntaan kuuluivat v:ksi 1937—39 valittuina päätoimittaja E. Kilpi puheenjohtajana, teologian-tohtori P. Virkkunen varapuheenjohtajana ja muina varsinaisina jäseninä rouva M. Huttunen, toimistoapulainen T. Larsson, oikeusneuvosmies T. Nilsson, kirjanpitäjä B. Tabelle ja professori A. Ylppö sekä varajäseninä yllilääkäri P. Heiniö, toimittaja K. Kukkonen, toimittaja K. M. Rydberg, varatuomari R. V. Rönholm ja opettaja K. Saltzman.

Lautakunnan varsinaiset jäsenet, jäsen Larssonia lukuunottamatta, muodostivat samalla lautakunnan alaisissa laitoksissa toimivien kansakoulujen johtokunnan, johon opettajakunnan edustajana kuului v. 1938 opettaja V. E. Uusivirta sekä opettajiston varaedustajana opettaja T. R. Reino.

Kaupunginhallitusta edusti sekä lautakunnassa että koulujen johtokunnassa toimittaja Y. Räisänen.

Lastensuojeluohjesäännön 4 §:ssä säädettyyn lasten huostaanotto-jaostoon kuuluivat oikeusneuvosmies T. Nilsson puheenjohtajana, teologian-tohtori P. Virkkunen varapuheenjohtajana ja muina varsinaisina jäseninä rouva M. Huttunen ja professori A. Ylppö sekä varajäseninä yllilääkäri P. Heiniö, päätoimittaja E. Kilpi, toimittaja K. Kukkonen ja opettaja K. Saltzman.

Äitiysavustusanomuksia valmistelevasti käsittelevään valiokuntaan kuuluivat päätoimittaja E. Kilpi puheenjohtajana, oikeusneuvosmies T. Nilsson varapuheenjohtajana sekä muina jäseninä rouva M. Huttunen ja professori A. Ylppö. Kummankin jaoston sihteerinä toimi lastenvalvoja A. E. Heiskanen.

Opetuksen tarkastuksesta lautakunnan alaisissa kouluissa huolehtivat Helsingin kaupungin kansakoulujen ohjesäännön mukaisesti suomenkielisten kansakoulujen ensimmäinen tarkastaja A. Huuskonen ruotsinkielisten kansakoulujen tarkastajan R. Malmbergin avustamana.

Lautakunnan sekä sen jaostojen ja koulujen johtokunnan kokoukset. Lastensuojelulautakunta kokoontui entiseen tapaan jokaisen kuukauden toisena ja neljäntenä tiistaina, paitsi kesä-, heinä- ja elokuun aikana, jolloin kokouksia oli ainoastaan kerran kuukaudessa. Ylimääräisiä kokouksia pidettiin 2 ja huostaanottojaoston kokouksia 3. Äitiysavustusanomuksia käsittelevä valiokunta kokoontui 24 kertaa ja muut pienemmät valiokunnat 7 kertaa. Kansakouluasioita, jolloin myöskin opettajakunnan edustaja osallistui päätöksiin, käsiteltiin 3 kokouksessa. Pöytäkirjat lautakunnan kokouksista toimintavuoden kuluessa sisältävät yhteensä 2,631 (edellisenä vuonna 2,257) eri asiaa, joista 637 (605) yleisen kanslian, 1,524 (1,274) turvattomien lasten huoltotoimiston ja 470 (378) aviottomien lasten huoltotoimiston esittämiä. Näiden lisäksi on mainittava äitiysavustusvaliokunnan valmistelevasti käsittelemät anomukset, jotka aina kussakin lautakunnan kokouksessa merkittiin saman pykälän kohdalle ja joiden yhteinen lukumäärä oli 1,119.

Tärkeimmät asiat. Paitsi talousarvioehdotuksen valmistelua, lasten huoltoonottamista, avustusten lakkauttamista, elatussopimusten vahvistamista, lasten koulunkäynnin ja jatko-opetuksen järjestelyä sekä äitiysavustusten myöntämistä koskevia y.m. lastensuojeluviraston ja lastenhuoltolaitosten jokapäiväisestä toiminnasta johtuvia asioita, lautakunta käsiteli kertomusvuoden aikana erinäisiä yhteiskunnallisen lastensuojelun ja nuo-

risonhuollon sekä alaistensa laitosten ja niihin kuuluvien maatilojen kehittämistä tarkoittavia kysymyksiä, joista tässä mainittakoon seuraavat:

Koska vuoden alussa voimaan astuneeseen äitiysavustuslakiin nojautuvia äitiysavustusanomuksia osoittautui alusta pitäen tulevan niin runsaasti, että niiden yksityiskohtainen käsittely lautakunnan kokouksissa olisi venyttänyt nämä kokoukset, joissa muutenkin on paljon asioita, liian pitkiksi ja kun sosiaaliministeriön kesäkuun 9 p:nä 1937 vahvistamassa Helsingin kaupungin lastensuojeluohjesäännössä ei ole edellytetty muita lautakunnan päätösvaltaa käyttäviä jaostoja kuin lasten huostaanottojaosto, teki lautakunta helmikuun 8 p:nä 1938 kaupunginhallitukselle esityksen pysyvän valiokunnan asettamisesta näiden anomusten valmisteluvaa käsittelyä varten. Kaupunginhallitus hyväksyiikin siitä aiheutuvat kustannukset.

Samanaikaisesti teki lautakunta kaupunginhallitukselle esityksen lastenhuoltolaitosten hoitohenkilökunnan, palvelijain ja maataloustyöntekijäin työaikojen ja viikkolomien säännöstelemisestä yhdenmukaiseksi kaikissa laitoksissa sekä koulukotien opettajain eläkekysymyksen ja oikeudellisen aseman saattamisesta nykyistä selvemmälle kannalle muihin kansakoulunopettajiin verraten. Lautakunnan ehdottama työaikojen ja viikkolomien säännöstely hyväksyttiin, kun sitä vastoin mainittujen opettajien oikeudellinen asema ja oikeus valtion eläkkeeseen, jonka lopullinen järjestäminen kuuluu valtionviranomaisille, on edelleenkin epämääräisellä kannalla.

Lastenhuoltolaitosten viranhaltijain yhteisestä anomuksesta ehdotti lautakunta kaupunginhallitukselle helmikuun 22 p:nä lähettämässään kirjelmässä kaupungin viranhaltijain eläkesääntöön sellaista muutosta, että lastenhuoltolaitosten osastonhoitajat ja lastenhoitajat voisivat saada täyden eläkkeen täytettyään 58 ikävuotta ja palveltuaan 25 vuotta sekä että mainittujen laitosten johtajat, opettajat, varsinaiset ammattiopettajat ja emännöitsijät kuin myöskin lastenhoidonneuvolain hoitajat ja lastensuojeluviraston kodissakävijät olisivat oikeutettuja täyteen eläkkeeseen 60 ikä- ja 28 palvelusvuoden jälkeen. Kysymys on toistaiseksi ratkaisematta.

Maaliskuun 8 p:nä teki lautakunta kaupunginhallitukselle esityksen Ryttylän koulukodin urheilukentän ja puutarhan aitauksen uusimisesta sekä traktorin hankkimisesta Ryttylän maatilalle. Kumpaankin tarkoitukseen myönnettiin tarpeelliset varat.

Koska henkilökunnan työaikojen säännöstelyn johdosta Bengtsårin koulukodissa esiintyi vaikeuksia lastenhoitajien kesä- ja viikkolomasijaisuuksien järjestelyssä, hyväksyi kaupunginhallitus lautakunnan maaliskuun 22 p:nä tekemän esityksen hoitajaharjoittelijan palkkaamisesta mainittuun laitokseen osoittaen siihen tarvittavan määrärahan. Sitä vastoin lautakunnan huhtikuun 12 p:nä tekemä esitys Bengtsårin maatalousapumiehen asuntona käytetyn Norrverkar nimisen torpan siirtämisestä lähemmäksi laitosta evättiin.

Kaupungin metsänhoitaja oli pitänyt pölkkyसान hankkimista Bengtsåriin tarpeellisenä ja esim. rakennusten vuosittaisiin korjaustoihin nähden taloudellisestikin kannattavana. Lautakunnan huhtikuun 12 p:nä tekemästä esityksestä kaupunginhallitus hyväksyi sahan laittamiseen tarvittavan määrärahan merkittäväksi laitoksen seuraavan vuoden talousarvioon.

Kaupunginhallitukselle lähettämässään kirjelmässä oli Vallilan sosiaalidemokraattinen naisyhdistys anonut erikoisen lasten kerhotalon rakentamista tähän kaupunginosaan tehden samalla ehdotuksia Kalliolan harjoittaman kerhotyön järjestämisestä kokonaan kunnalliselle pohjalle ja lähinnä lastensuojelulautakunnan valvonnan alaiseksi. Asiasta toukokuun 24 p:nä antamassaan lausunnossa asettui lautakunta muiden kunnallisen lastenhuollon kannalta kiireellisempien rakennustarpeiden takia ehdotettuun kerhotaloon nähden vielä toistaiseksi odottavalle kannalle yhtyen kuitenkin siihen yhdistyksen esittämään ajatukseen, että kaupunginhallitus laatisi kaupungin piirissä suoritettavalle kerhotyölle yhtenäisen ohjesäännön sekä määräisi jonkunlaiset perusteet, joiden mukaan tällaista nuorisotyötä voidaan kaupungin varoilla avustaa.

Lautakunnalle lähettämässään kirjelmässä oli Ryttylän koulukodin johtaja anonut, että hänen asuntoaan laajennettaisiin yhdellä ullakkokamarilla laittamalla johtajan keittiöstä sinne johtavat portaat sekä että Alatalo nimiseen oppilasasuntolaan järjestettäisiin keskuslämmitys. Lautakunnan kesäkuun 17 p:nä tekemästä esityksestä suostui kaupunginhallitus ensiksi mainittuun toivomukseen, jota vastoin Alataloon ehdotetut muutostyöt rakennustoimiston kielteisen lausunnon johdosta evättiin.

Koska huoneisto-olot Bengtsärin koulukodissa varsinkin ammattiopetuksen antamiseen nähden ovat olleet perin puutteelliset, teki lautakunta kesäkuun 17 p:nä kaupunginhallitukselle esityksen, että rakennustoimistolle annettaisiin tehtäväksi laatia jo kauan suunnitteilla olleen Bengtsärin työhuonerakennuksen piirustukset kustannusarvioineen ja että rakennustöiden alkamiseen tarpeellinen määräraha merkittäisiin jo v:n 1939 talousarvioon. Marraskuun 28 p:nä tässä laitoksessa sattunut tulipalo yhä huononsi huoneisto-oloja siellä muissakin suhteissa ja teki myöskin uuden oppilasasuntolan sekä opettajan asunnon tarpeelliseksi. Koska toiselta puolen kuitenkin on lausuttu epäilyksiä Bengtsärin sopivaisuudesta etäisen ja eristetyn sijaintinsa takia tähänastiseen tarkoitukseensa ja kun tämän laatuiseen laitokseen sijoitettavia lapsiakin on viime aikoina ollut tavallista vähemmän, on näihin rakennuksiin nähden jääty toistaiseksi odottavalle kannalle, vaikka kumpaisenkin rakennuksen luonnospirustukset ovatkin jo valmiina.

Terveystenhoitolautakunta oli kaupunginhallitukselle ehdottanut, että Toukolan lastenhoidonneuvolaan palkattu raskauden tilassa olevia naisia vastaanottava lääkäri siirrettäisiin terveydenhoitolautakunnan alaiseksi. Asiasta heinäkuun 14 p:nä antamassaan lausunnossa lautakunta sekä hallinnollisista että tilinpidollisista syistä asettui tähän ehdotukseen nähden epäävälle kannalle, minkä vuoksi se raukesi ilman enempiä toimenpiteitä.

Elokuun 19 p:nä teki lautakunta kaupunginhallitukselle esityksen terveydellisesti vaarattoman ruoka- ja juomaveden hankkimisesta Toivoniemen koulukotiin, missä vuodesta toiseen on tähänkin tarkoitukseen täytynyt käyttää järvestä johdettua vettä, jota asianomainen lääkäri sekä kaupungin terveydellisten tutkimusten laboratorio on erinäisistä syistä pitänyt lastenhuoltolaitoksen ruoka- ja juomavedeksi vähemmän sopivana. Vesi-johtolaitoksen arvioitua, että kaivo- tai lähdeveden hankkimisesta tähän laitokseen aiheutuisi perin suuret kustannukset, jäi asia joksikin aikaa ratkaisematta. Vasta sitten kun lautakunta jälleen uudisti alkuperäisen esityksensä vain ruokatalouteen hankittavasta kaivovedestä, päätti kaupun-

ginhallitus merkitä v:n 1940 talousarvioon tarpeellisen määrärahan tätä suppeampaa suunnitelmaa silmälläpitäen.

Sen johdosta, että tilitysvuokrat kaupungin omistamissa huoneistoissa toimivissa samankin suuruisissa lastenhuoltolaitoksissa, kuten esim. Reijolassa ja Kullatorpassa, ovat nykyään kovin paljon toisistaan eroavat, mikä saattaa lastenhoitokustannukset näyttämään toisissa laitoksissa asiattoman korkeilta ja aiheuttaa m.m. maaherranvirastoille vaikeasti ymmärrettävää suhteettomuutta ulkokuntalaisten hoidokkien huoltokorvauksia perittäessä, anoi lautakunta syyskuun 15 p:nä kaupunginhallitukselta näiden vuokrien tarkistamista, mikä anomus ei kuitenkaan toistaiseksi ole johtanut toimenpiteisiin.

Syyskuun 13 p:nä teki lautakunta kaupunginhallitukselle esityksen kauan päiväjärjestyksessä olleesta sihteerin viran perustamisesta lastensuojeluvirastoon. Esitys evättiin sillä kertaa, mutta hyväksyi kaupunginvaltuusto sen myöhemmin uusittuna. Samoin hyväksyttiin myöskin lautakunnan edellä mainittuna päivänä tekemä esitys erinäisten tilapäisten virkojen ja toimien vakinaistamisesta lastensuojeluvirastossa, Töölön lastenhoidonneuvolassa sekä Sofianlehdon ja Reijolan lastenkohteissa.

Koska kesäkuun 15 p:nä 1937 vireille pantu ajatus Puodinkylän kartanon varaamisesta lastenhuoltotarkoituksiin ei johtanut tulokseen, teki lautakunta syyskuun 27 p:nä 1938 kaupunginhallitukselle uuden esityksen, että kaupungin Tuurholmassa omistama alue rakennuksineen luovutettaisiin Toivolan koulukodin käytettäväksi, missä tapauksessa Nummen pitäjässä vuokrahuoneissa toimiva Tavolan koulukoti olisi siirretty Toivolaan. Koska myöskin Tuurholmaan olisi kaivattu uusia lisärakennuksia, raukesi tämäkin esitys.

Sen johdosta, että kauan suunnitteilla olleen uuden vastaanotto- ja ammattioppilaskodin rakennustöiden alkaminen yhä viipyi siitäkin huolimatta, että piirustukset oli hyväksytty ja tarkoitukseen tarvittava määräraha merkitty talousarvioon, lähetti lautakunta lokakuun 26 p:nä kaupunginhallitukselle asianomaisen lääkärin lausunnolla perustellun kirjelmän, jossa rakennuksen aikaansaamista kiirehdyttiin.

Lastensuojeluvirasto ja sen virkailijat. Lastensuojelunjohtajana toimi filosofianmaisteri R. Liukkonen, jolle samalla oli keskitetty myöskin lautakunnan sihteerin tehtävät sekä kasvatuksellisista syistä huostaanotettujen lasten huoltolaitosten välitön valvonta ja lautakunnan talouden hoitaminen. Lautakunnan kassa- ja tiliasiat olivat edelleen yhdistettyinä huoltolautakunnan tilitoimistoon, kun taas lastenhuoltokorvausten perimisestä huolehti huoltolautakunnan ja lastensuojelulautakunnan yhteinen asiameististö. Koulukotien, vastaanotto- ja ammattioppilaskodin sekä Kullatorpan lastenkodin lääkärinä oli lääketieteen- ja kirurgiantohtori U. Muroma, joka tarkasti myöskin tylsämielisten laitoksiin ja aistiovalliskouluihin pyrkivät lapset sekä yleensä 7 vuotta vanhemmat lautakunnan hoidokit ja lisäksi lautakunnan kesäksi maalle toimittamat lapset. Yleisen kanslian kansliatehtäviä hoiti neiti C. Nyström neiti M. Aallon avustamana sekä vastaanotto- ja rekisteritoimistoa neiti M. Tawaststjerna neitien H. Stråhlmanin ja T. Parman avustaessa toimistolle ilmoitettujen lastensuojelutapaus tutkimisessa.

Lastenvalvojan virkaa syyskuun 10 p:nä 1937 kuolleen varatuomari J. Kunnaksen jälkeen hoiti varatuomari H. Miilumäki väliaikaisesti helmi-

kuun 1 p:ään 1938 asti, jolloin kaupunginvaltuuston tähän virkaan valitsema hovioikeudenauskultantti A. E. Heiskanen ryhtyi toimeensa.

Lastenhuollontarkastajana sekä samalla nuorisonhuoltajana ja lastenvalvojan varamiehenä oli pastori K. F. Palomäki. Lastenvalvojan ja lastenhuollontarkastajan välittömässä johdossa toimiville aviottomain ja turvattomain lasten huoltotoimistoille kuuluvain lasten hoitoa valvoi lääketieteenlisensiaatti R. Granholm naistarkastajien neiti M. Ahlbergin ja rouva A. Stegmanin avustamana, joista edellinen huolehti 0—3 vuotiaiden ja jälkimmäinen sitä vanhempien lasten sijoituksista. Kaupunkiin sijoitettujen pikkulasten hoidon tarkkaajana toimi rouva I. Stenvall sekä lisäksi myöskin kunnallisten lastenhoidonneuvolain hoitajat, neidit L. Soini, L. Hirstiö, L. Sarvi ja rouva R. Krohn sekä, viimeksi mainitun erottua toimestaan joulukuun 7 p:nä, neiti H. Parviala. Näistä oli kuitenkin neiti L. Hirstiö huhtikuun 1 p:stä alkaen virkavapaana hoitaen hänen virkaansa neiti K. Hein. Samoin antoivat kaupungin avustamat yksityiset lastenhoidonneuvolat pikkulasten hoidon valvonnassa apuansa. Kaupungissa yksityiskoteihin sijoitettujen 3 vuotta vanhempien lasten hoitoa valvoivat naisopastajat rouvat M. Ekholm ja E. Rätty sekä neiti M. Ramstedt, jotka huolehtivat myöskin nuorisonhuoltojaostolla tarpeellisista kotikäynneistä. Kansliatehtäviä turvattomain lasten huoltotoimistossa hoitivat neidit E. Ekholm ja G. Boldt sekä nuorisonhuoltojaostolla neiti E. Hirn. Lastenvalvojan perimistöimistöä hoiti rouva A. Aminoff ja aviottomain lasten huoltotoimiston kansliatehtävistä huolehtivat rouvat M. Hainari ja V. Hyvärinen.

Edellä mainittujen lisäksi otettiin lastensuojeluvirastoon maaliskuun 1 p:stä alkaen aluksi tilapäisen työvoiman tililtä palkattuna rouva S. Hiisivaara, joka on huolehtinut lähinnä äitiysavustuksia koskevista asioista.

Lautakunnan tekemäin päätösten johdosta tai muusta syystä lähetettiin lastensuojeluvirastosta kertomusvuoden kuluessa yhteensä 12,384 (edellisenä vuonna 9,646) kirjelmää tai laajempaa esitystä, joista 912 (904) lautakunnan puheenjohtajan ja sihteerin allekirjoittamia, 714 (707) toimitusjohtajan lähettämiä, 876 (591) rekisteritoimistosta, 2,377 (1,912) turvattomain lasten huolto-osastolta, 5,481 (4,933) aviottomain lasten osastolta, 513 (599) nuorisonhuoltojaostolta ja 1,511 äitiysavustusta koskevia asioita. Näiden lisäksi lähetettiin viraston eri osastoilta lasten vanhemmille tai muille yksityisille henkilöille joukko kirjeellisiä kansliaankutsuja tai muita tiedusteluja, joita ei katsottu tarpeelliseksi rekisteröidä.

Ilmoitukset lastensuojelutoimenpiteitä kaipaavista lapsista. Lukuunottamatta lastensuojeluviraston nuorisonhuolto-jaostolle ilmoitettuja 498 koulusta poisjäänyttä lasta kuin myöskin saman jaoston välityksellä 204 kesäksi maalle pyrkinyttä sekä 1,521 leikkikentille ilmoittautunutta lasta jätettiin lautakunnan vastaanotto- ja rekisteritoimistoon kertomusvuoden kuluessa yhteensä 2,082 (edellisenä vuonna 1,820) ilmoitusta hoidon ja kasvatuksen puutteessa olevista lapsista ja nuorista henkilöistä, jakautuen nämä ilmoitukset niitä tehneisiin nähden seuraavasti:

Huoltolautakunta	155	Vanhemmat itse	352
Kansakouluntarkastajat	23	Lastensuojeluyhdistykset	65
Poliisilaitos	372	Yksityiset henkilöt	442
Muut viranomaiset	137	Lastensuojeluvirkailijat	536

Yhteensä 2,082

Ilmoittajain tiedonantojen mukaan oli ilmoituksen aiheena:

Lain rikkominen	345	Lasten avioton syntyperä.....	509
Muut kasvatukselliset syyt.....	150	Lasten pahoinpitely tai huono	
Lasten aistivallisuus tai vähä-		hoito.....	101
lahjaisuus.....	26	Vanhempien huono elämä.....	116
Lasten turvattomuus	809	Muut syyt	26
Yhteensä 2,082			

Useat ilmoitetuista tapauksista siirtyivät turvattomain lasten huolto-osastolle tai osoittautuivat toimeenpannuissa tutkimuksissa sen laatuiseksi, etteivät ne aiheuttaneet asianomaisille annettuja ohjeita tai varoituksia ankarampia toimenpiteitä. Minkä verran ilmoitetuista lapsista oli otettava lautakunnan huostaan samoin kuin muutkin heihin kohdistuneet erikoisemmat toimenpiteet ja niiden perusteena olevat syyt ilmenevät seuraavista tässä kertomuksessa esiintyvistä selostuksista.

Lastensuojelulautakunnan huostaan otetut lapset. V:n 1938 alussa oli lastensuojelulautakunnan täysihuollossa edellisestä vuodesta jäljellä kaikkiaan 2,424 lasta. Vuoden kuluessa otettiin hoidettavaksi 688 lasta (edellisenä vuonna 690), joten kertomusvuoden aikana on lautakunnan täysihuollossa ollut yhteensä 3,112 (3,143) lasta. Kun vuoden aikana poistettiin 792 jäi seuraavaan vuoteen kaikkiaan 2,320 lasta. Edellä mainituista 3,112 lapsesta oli lautakunnan yleisen kanslian huollettavana 431 suojelukasvatusta tarvitsevaa ja turvattomain lasten huoltotoimiston hoivissa 2,656 n.s. köyhäinhoidollista eli turvatonta lasta. Sitä paitsi oli 25 lasta osan vuodesta yleisen kanslian ja osan vuodesta turvattomain lasten huoltotoimiston huollossa. Lasten vaihtuminen vuoden kuluessa selviää seuraavasta yhdistelmästä.

Huolto-osasto	Jäljellä v:sta 1937 ¹⁾		Uusia		Yhteensä		Eronneita		Jäljellä v:een 1939		V:n 1938 kuluessa poistettuja ja uudelleen hoitoon otettuja	
	Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä
Yleisen kanslian huollossa	283	90	64	19	347	109	99	20	248	89	2	—
Turvattomain lasten huoltotoimiston hoivissa	1,033	1,018	345	285	1,378	1,303	360	338	1,018	965	18	27
Yhteensä	1,316	1,108	389 ²⁾	299 ²⁾	1,705 ²⁾	1,407 ²⁾	439 ²⁾	353	1,266	1,054	20	27

Kuten edellä olevasta asetelmasta ilmenee, oli kertomusvuoden kuluessa hoidetuista lapsista 47 sellaisia, jotka syystä tai toisesta poistettiin lauta-

¹⁾ Edellisen vuoden vuosikertomuksen mukaan oli v:een 1938 hoitoon jääneitä kaikkiaan 2,429 lasta, joka tieto täten oikaistaan. — ²⁾ Kahdessa tai useammassa ryhmässä esiintyvä lapsi on otettu summaan vain kerran.

kunnan huostasta, mutta myöhemmin otettiin jälleen lautakunnan hoitoon, suurin osa näistä turvattomain lasten osastolla.

Edellä mainituista 3,112 lapsesta osa oli sijoitettu lautakunnan omiin laitoksiin, osa yksityisten ylläpitämiin lastenhuoltolaitoksiin ja yksityiskoteihin. Sitä paitsi hoidettiin aistivallisia ja tylsämielisiä sekä raajarikkoisia heille sopivissa erikoislaitoksissa. Lisäksi 6 lasta sai vain raha-avustusta. Lasten jakaantuminen eri hoitomuotojen mukaan sekä hoitopäivien luku eri hoitopaikoissa selviää seuraavasta yhdistelmästä.

Hoitomuoto	Lapsia			Hoitopäiviä		
	Poikia	Tyttöjä	Yhteensä	Polkien	Tyttöjen	Yhteensä
<i>Suojelukasvatusta tarvitsevia</i>						
a) <i>lapsia</i>						
lautakunnan omissa laitoksissa	290	48	338	78,112	12,603	90,715
aistivallis- ja raajarikkoisten hoito-						
loissa	8	5	13	1,797	926	2,723
ammattikoulukodeissa	3	1	4	619	61	680
sairaaloissa	21	2	23	754	87	841
vajaamielisten hoitoloissa	48	45	93	15,394	15,028	30,422
muissa laitoksissa	3	2	5	625	412	1,037
yksityisissä perheissä	2	—	2	522	—	522
b) <i>nuoria henkilöitä</i>						
Seimelän tyttökodissa	—	9	9	—	2,596	2,596
Rajamäen työsiirtolassa	2	2	4	420	582	1,002
Väinölän turvakodissa	—	2	2	—	423	423
<i>Yhteensä</i>	¹⁾ 347	¹⁾ 109	¹⁾ 456	98,243	32,718	130,961
<i>Turvattomia</i>						
a) <i>lapsia</i>						
lautakunnan omissa laitoksissa	355	242	597	66,049	39,028	105,077
yksityisissä lastenhuoltolaitoksissa ..	453	471	924	115,899	125,972	241,871
ammattikoulukodeissa	2	—	2	624	—	624
sairaaloissa	86	81	167	2,746	4,600	7,346
yksityisissä perheissä	666	593	1,259	196,957	198,389	395,346
vain raha-avustuksia saaneita	2	4	6	—	—	—
b) <i>nuoria henkilöitä</i>						
Seimelän tyttökodissa	—	1	1	—	365	365
Rajamäen naissiirtolassa	—	1	1	—	311	311
Lausteen poikakodissa	2	—	2	571	—	571
Kesäsiirtolassa	—	3	3	—	132	132
<i>Yhteensä</i>	¹⁾ 1,378	¹⁾ 1,303	¹⁾ 2,681	382,846	368,797	751,643
Kaikkiaan	¹⁾ 1,705	¹⁾ 1,407	¹⁾ 3,112	481,089	401,515	882,604

Mitä lasten syntyperään tulee, oli 1,681 eli 54.0 % avioliitossa syntyneitä, kun taas avioliiton ulkopuolella oli syntynyt 1,431 eli 46.0 %. Turvattomiin lapsiin nähden olivat vastaavat suhdeluvut 52.0 ja 48.0 sekä suojelukasvatusta tarvitseviin lapsiin nähden 64.9 ja 35.1. Kaikista aviosyntyisistä lapsista oli 874:llä eli 52.0 %:lla molemmat vanhemmat elossa, 618:lla eli 36.8 %:lla oli jompikumpi vanhemmista kuollut ja 189 eli 11.2 % oli täysin orpoja. Aviottomista lapsista 664:llä eli 46.4 %:lla oli sekä isä että

¹⁾ Kahdessa tai useammassa ryhmässä esiintyvä lapsi on otettu summaan vain kerran.

äiti elossa, 684:llä eli 47.8 %:lla oli isä tai äiti kuollut tai isä tuntematon ja 83:lla eli 5.8 %:lla olivat molemmat vanhemmat kuolleet tai tuntemattomia.

Ikäänsä nähden lapset jakaantuivat seuraavasti:

Ikä vuoden päättyessä, vuotta	Suojelukasvatusta tarvitsevia lapsia		Turvattomia lapsia		Lapsia kaikkiaan	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Alle 2	—	—	294	11.0	294	9.5
2—7	9	2.0	694	25.9	703	22.6
7—13	81	17.8	1,020	38.0	1,091	35.1
13—16	181	39.7	469	17.5	636	20.4
16—18	127	27.8	183	6.8	309	9.9
18—	58	12.7	21	0.8	79	2.5
Yhteensä	456	100.0	2,681	100.0	3,112	100.0

Suurin osa lapsista oli syntynyt Helsingissä, nim. 2,304 eli 75.4 % niistä, joiden syntymäpaikka oli tiedossa. Pääkaupunkia ympäröivissä kunnissa oli syntynyt 42 ja muualla Uudenmaan läänissä 180, joten muualla syntyneitä oli ainoastaan 530 eli 17.0 %. Köyhäinhoidollinen kotipaikka-oikeus oli 2,551:llä eli 82.0 %:lla Helsingissä, 85:llä kaupunkia ympäröivissä kunnissa sekä 70:llä muualla Uudenmaan läänissä. Vain 202:lla oli kotipaikka-oikeus jossakin muussa maan kunnassa, kun taas 131 lapsen hoitokustannukset valtio korvasi.

Jotta saataisiin selvitettyksi, mihin yhteiskuntaluokkiin lautakunnan huollossa olevat lapset kuuluvat, on heidät ryhmitetty vanhempainsa ammatin mukaan, aviosyntyisen isän ja aviottomat äidin ammatin mukaan. Sen nojalla, oli m.m. tehdas- y.m. ammattityöntekijäin lapsia 1,078 eli 34.6 %, muiden työntekijäin 751 eli 24.1 %, palvelijoiden 506 eli 16.3 %, itsenäisten liikkeenharjoittajien 291 eli 9.4 %, liikeapulaisten ja palveluskunnan 263 eli 8.5 % sekä virkamiesten ja vapaiden ammattien harjoittajien lapsia 66 eli 2.1 %.

Kodeissa toimitettujen tutkimusten mukaan oli syynä siihen, miksi edellä mainitut lapset otettiin lautakunnan hoitoon, useimmissa tapauksissa jokin vanhemmista johtuva seikka. Ainoastaan 438:ssä eli 14.1 %:ssa tapauksista syy johtui lapsesta; 260 lasta nimittäin otettiin sairauden, vajaa-mielisyyden, aistivallisuuden tai raajarikkoisuuden ja 178 lasta pahantapaisuuden vuoksi lautakunnan huostaan. Sen sijaan 2,662:ssä eli 85.5 %:ssa tapauksista syy johtui vanhemmista. 772 eli 24.8 % lapsista otettiin huollettavaksi sen vuoksi, että vanhemmilta puuttui kasvatustakyky, 657:llä eli 21.1 %:lla oli jompikumpi tai molemmat vanhemmista kuolleet, 385 lasta eli 12.4 % oli vanhempiensa hylkäämiä ja 447 lapsen, 14.4 %, vanhemmat olivat joko sairaita tai oli heillä muuten työkyky vähentynyt, 242 tapauksessa, 7.8 %, vanhemmat olivat joko työhaluttomia, huolimattomia tai juoppoja.

Äidinkieli oli 2,495:llä eli 80.2 %:lla suomi, 533:lla eli 17.1 %:lla ruotsi ja 84:llä eli 2.7 %:lla jokin muu kieli.

Yleisen kanslian hoidokit ja heitä varten tarkoitettut laitokset

Suojelukasvatusta tarvitsevat edellä mainituista lautakunnan huostaan otetuista lapsista olivat lastensuojeluviraston yleisen kanslian hoidossa ja oli näiden huoltamiseen käytettävissä seuraavat kaupungin ylläpitämät laitokset:

Vastaanotto- ja ammattioppilaskoti talossa Merikatu 21. Edellinen näistä toimii havaintojentekolaitoksena kouluikäisten lasten vastaisiin hoitopaikkoihinsa sijoittamista varten, jota paitsi käytökseltään moitteettomat lapset voivat sen koululaisosastolla asuen käydä kaupungin kansa- ja ammattikouluissa. Ammattioppilaskoti taasen tarjoaa asunnon ja hoitoa sellaisille lautakunnan alaisista laitoksista kaupunkiin käsityöläisoppiin tai tehtaiden työpajoihin siirtyville pojille, joilla ei ole kunnollista omaa kotia ja jotka eivät yksin jätettyinä voisi vielä tulla elämässä omin neuvoin toimeen. Vastaanottokodissa on yhteensä 52 ja ammattioppilaskodissa 18 hoitopaikkaa. Kummankin laitoksen johtajana toimi opettaja M. Tuokko ja emännöitsijänä neiti E. Gröning hoitaen samalla tyttöosastoa hoitajaharjoittelijan avustamana. Poikaosaston hoitajana toimi neiti L. Ahola elokuun 1 p:ään asti ja syyskuun 1 p:stä lukien neiti I. Hänninen, apunaan toinen hoitajaharjoittelija, ja ammattioppilaskotia hoiti neiti I. Jääskeläinen. Näiden lisäksi oli kaikilla osastoilla yhteinen keittäjä ja palvelija sekä leipoja ja pesijä.

Bengtsårin koulukoti siihen kuuluvine maataloineen, Bromarvin pitäjässä, on kaksikielinen ja tarkoitettu ennen siellä sattunutta tulipaloa enintään 85 yläkansakoulun tai jatkokoulun ikäasteella olevalle pojalle. Laitoksen johtajana toimi kansakoulunopettaja J. G. Lindholm. Suomenkielisen osaston opettajana oli T. A. Mikkola ja ruotsinkielisen osaston opettajana C. A. Collén. Kummankinkielisten jatkoluokkain opetustunteja hoitivat edellä mainitut opettajat sekä laitoksen johtaja yhteisesti. Koulukodin emännöitsijänä toimi neiti E. Ranta ja kolmeen eri asuntolaan sijoitettujen oppilaiden hoitajina neidit Z. Ekholm ja I. Hänninen syyskuun 1 p:ään asti, jolloin viimeksi mainitun siirryttyä vastaanottokotiin tämän tilalle tuli neiti J. Nieminen, ja S. Korkeakoski, jonka marraskuun 1 p:nä erottua toimestaan hänen seuraajakseen valittiin neiti A. Ohraniemi. Käytännöllisten ammattien opetusta antoivat veistonopettaja M. J. Pitkänen, räätälimestari A. Stenlund, suutarimestari F. Mäkyne, puutarhuri J. E. Lindqvist, maataloustöiden johtaja A. Holmström, karjanhoitaja F. Merivirta sekä lämmittäjä-mekanikko A. Salmi. Lisäksi kuului laitoksen henkilökuntaan tallimies, renki, keittäjä, leipoja, kaksi pesijää ja kolme palvelijaa.

Tavolan koulukoti, Nummen pitäjässä, on tarkoitettu enintään 25 kehityksensä puolesta apukouluasteella olevalle suomenkieliselle pojalle. Laitoksen oppilasasuntolassa on 15 sijaa. Osa oppilaista on sijoitettu täysihoitoon laitoksen lähellä oleviin yksityisiin perheisiin. Koulukodin johtajana ja samalla opettajana toimi J. Jokinen sekä emännöitsijänä ja oppilasasuntolan hoitajana neiti M. Leppäniemi, apunaan keittäjä.

Ryttylän koulukoti omine maataloineen, Hausjärven pitäjässä, voi ottaa vastaan 140 yläkansakoulun ja jatkokoulun ikäasteella olevaa suomenkielistä poikaa. Tämän koulukodin toiminnassa on kiinnitetty erikoista huomiota mahdollisimman monipuolisen ja tehokkaan ammattiopetuksen järjestämiseen. Laitoksen johtajana oli diplomi-insinööri V. Antila. Opettajina toimivat S. Pellinen, T. R. Reino ja A. R. Taipale. Emännöitsijänä oli neiti M. Nurmi. Viidessä eri kotikunnassa asuvien oppilaiden hoitajina toimivat neidit M. Aflecht, E. Roselius, T. Roukko, H. Ilvesvaara ja R. M. Blom tammikuun 15 p:ään asti, jolloin viimeksi mainitun erottua virastaan hänen tilalleen tuli neiti T. Lehmuskoski. Hoitajien apuna oli hoitajaharjoittelija. Opetusta eri ammateissa antoivat veistonopettaja L. Keinänen, metallitöidenopettaja V. J. Manner ja seppä K. Moisio, räätälimestari K. V. Laakso, suutarimestari J. A. Lampinen, puutarhuri L. Päivike, maa-

taloustöidenjohtaja V. Niittylä ja karjakko M. Koskinen. Näiden lisäksi kuului laitoksen toimihenkilöihin keittäjä, leipoja, 3 palvelijaa, 2 pesijää, lämmittäjä, tallimies, navetta-apulainen ja 3 maataloustyöntekijää.

Toivoniemen koulukoti siihen kuuluvine maataloineen, Lohjan pitäjässä, on tarkoitettu 40 kansakoulu- ja jatkokouluiässä olevalle suomenkieliselle tytölle. Laitoksen johtajana, joka osallistuu myös opetukseen, toimi neiti L. Kivekäs. Opettajana oli A. Itkonen sekä emännöitsijänä ja samalla talousaskareiden ohjaajana neiti L. Virtanen elokuun 2 p:ään asti ja siitä alkaen neiti V. Viitala. Lasten hoitajana ja samalla käsitöiden opettajana toimi käsityönopettaja V. Joukahainen. Maanviljelystehtävistä huolehti maataloustöidenjohtaja J. Arola tallimiehen ja 3 maataloustyöntekijän avustamana ja navettatöistä karjakko M. Nurminen käyttäen vanhempia oppilaita apunaan. Lisäksi laitoksessa oli hoitajaharjoittelija ja palvelija, toimien viimeksi mainittu myös puutarhanhoitajana.

Toivolän koulukoti, Helsingin pitäjän Pakinkylässä, oli lastensuojeluviraston eri toimistoille osittain yhteinen ja mainitaan siitä lähemmin turvattomain lasten huoltotoimiston yhteydessä.

Terveydenhoitoa edellä mainituissa laitoksissa valvoi, kuten jo toisessa yhteydessä on mainittu, lääketieteen- ja kirurgiantohtori U. Muroma ja oppilaiden hammashoidosta huolehti kaupungin kouluhammasklinikan johtaja T. Hj. Ekman.

Tietopuolinen opetus koulukotien kouluissa oli järjestetty pääasiallisesti pääkaupungin kansakouluille vahvistettuja opetussuunnitelmia noudattaen.

Koulukotien hoidokit. V:n 1938 aikana oli kaikkiaan 297 yleisen kanslian hoidokkia sijoitettu edellä mainittuihin kaupungin ylläpitämiin koulukoteihin, Toivolaa lukuunottamatta, ja ilmenee oppilaiden vaihtuminen niissä seuraavasta yhdistelmästä:

Koulukoti	L a p s i a				Hoito- päiviä
	V:sta 1937 siirtyneitä	Uusia	Eronneita	Jäljellä vuoden päätyessä	
Bengtsår	66	30	43	53	23,189
Tavola	27	6	5	28	9,981
Ryctylä	113	28	49	92	36,289
Toivoniemi	34	8	9	33	12,112
Yhteensä	240	72	106	206	81,571

Oppilaiden käytöksen huolellinen valvominen laitoksissa on erittäin tärkeä asia. Asianomaisten johtajain lastensuojeluvirastoon kuukausittain lähettämien arvostelujen mukaan, joissa eri arvostelijain vaatimusten mahdollinen erilaisuus on huomioonotettava, käyttäytyi alla mainitusta yhdistelmästä näkyvä prosenttimäärä kaikista oppilaista v. 1938 hyvin, tyydyttävästi tai huonosti:

	Bengtsår	Tavola	Ryctylä	Toivoniemi
Hyvin	70	81	59	43
Tyydyttävästi	18	14	25	50
Huonosti	12	5	16	7
Yhteensä	100	100	100	100

Muissa yleisen kanslian käytettävissä olleissa laitoksissa vaihtuivat hoidokit seuraavasti:

Hoitokoti	Lapsia				Hoitopäiviä
	V:sta 1937 siirtyneitä	Uusia	Eronneita	Jäljellä vuoden päät- tyessä	
Vastaanottokoti.....	4	34	33	5	1,372
Ammattioppilaskoti	19	7	13	13	6,694
Toivolan koulukoti ¹⁾	2	13	13	2	838
Yhteensä	25	54	59	20	8,904

Toivolan koulukodissa vietti sitä paitsi eräs kuuromyökkäinkoulua käyvä poika lomansa, yhteensä 120 päivää, samoin kuin Ryttylässä eräs Kajaanin seminaaria käyvä poika, yhteensä 120 päivää.

Aistiviallisia, raajarikkoisia ja tylsämielisiä lapsia oli lautakunnan yleisen kanslian huollossa yhteensä 106 seuraavassa taulukossa mainituissa laitoksissa. Mainittakoon vielä, että sokeain-, kuuromyökkäin- ja raajarikkoisten kouluissa olleet lapset ovat lomaansa viettäneet jossain muualla.

Laitos	Lapsia								Hoitopäiviä
	V:sta 1937 siirtyneitä		Uusia		Eronneita		Jäljellä vuoden päät- tyessä		
	Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä	Poikia	Tyttöjä	
Kuopion sokeainkoulu	1	—	—	—	—	—	1	—	186
Nikkarilan kuuromyk- käinkoulu	—	1	—	—	—	1	—	—	304
Turun kuuromykk.k.	3	2	—	1	1	1	2	2	1,113
Jyväskylän »	1	1	—	—	—	1	1	—	378
Porvoon »	1	—	—	—	—	—	1	—	245
Raajarikkoisten työkou- lu	2	—	—	—	—	—	2	—	497
Perttulan tylsämielisten kasvatustulos	2	—	—	—	2	—	—	—	546
Toivolan tylsämielisten kasvatuskoti Muhok- sella	5	—	4	—	2	—	7	—	2,459
Kuhankosken tyttökoti Laukaassa.....	—	10	—	2	—	3	—	9	3,686
Sortavalan diakonissa- laitos	7	11	3	—	—	—	10	11	6,948
Helsingin diakonissalai- tos	22	18	1	1	1	2	22	17	14,659
Vaajasalon kaatuvatau- tisten hoitola	—	—	—	2	—	—	—	2	360
Oulun kaatuvatautisten kasvatuskoti.....	2	—	—	—	—	—	2	—	730
Seinäjoen piirisairaala...	—	1	2	—	—	—	2	1	1,034
Yhteensä	46	44	10	6	6	8	50	42	33,145

Yksityishoidossa oli edelliseltä vuodelta 2 poikaa, joista vuoden kuluessa toinen poistettiin kokonaan ja toinen siirrettiin Tavolan koulukotiin. Heidän hoitopäiviensä luku oli 522.

¹⁾ Näistä oli Toivolan koulukodin eristysosastolla yhteensä 12 lasta, joista 10 uutta ja 2 edellisestä vuodesta siirtynyttä; jäljelle seuraavaan vuoteen jäi 1 lapsi. Hoitopäiviä oli yhteensä 545.

Eri ammattikouluissa oli jäljellä edellisestä vuodesta 2 poikaa. Vuoden kuluessa poistettiin niistä toinen, mutta tilalle tuli uusi, joten seuraavaan vuoteen jäi 2 poikaa sekä vuoden kuluessa tullut tyttö. Hoitopäivien luku oli yhteensä 680.

Muissa laitoksissa oli selontekovuoden aikana yhteensä 20 lasta. Näistä oli jäljellä edellisestä vuodesta 2 poikaa ja 11 tyttöä. Vuoden kuluessa sijoitettiin niihin 3 poikaa ja 4 tyttöä sekä poistettiin 3 poikaa ja 5 tyttöä, joten seuraavaan vuoteen jäi 2 poikaa ja 10 tyttöä. Hoitopäiviä oli 5,058.

Sairaaloissa hoidettiin vuoden kuluessa 23 lasta yhteensä 841 päivää; näistä 22 lasta oli sitä paitsi ollut jossain muussa laitoksessa ja vain 1 oli sellainen, jota hoidettiin yksinomaan sairaalassa (117 päivää); 1 lapsi on ollut vuoden kuluessa sekä Marian sairaalassa että Haagan veneerisessä sairaalassa. Seuraavaan vuoteen jäi sairaalaan 4 poikaa.

Kustannukset. Koulukodeissa sekä vastaanotto- ja ammattioppilaskodeissa hoidettujen lasten päiväkustannukset näkyvät jäljempänä lautakunnan menojen ja tulojen yhteydessä. Edellä mainituissa vieraissa laitoksissa huollettujen aistiviallisten ja tylsämielisten lasten hoitomaksuihin käytettiin kertomusvuoden kuluessa yhteensä 383,877: 20 mk, joten kaupungin osuus, lukuunottamatta näiden laitosten valtiolta saamaa kannatusapua, oli keskimäärin 11: 60 mk lasta ja päivää kohden, ollen tylsämielisyistä lapsista kuitenkin suoritettava 15 mk hoitopäivältä.

Alaikäiset lainrikkijat. Kuten edellä olleesta erittelystä ilmenee, oli Toivolan koulukodin eristysosastolla 12 alaikäistä lainrikkijaa huollettavana asiainsa tutkintoaikana yhteensä 545 päivää. Näistä saatiin tällaisten lasten erikoishoitoa koskevan sopimuksen mukaan sosiaaliministeriöltä 12,099 mk:n suuruinen korvaus.

Lastensuojeluasetuksen 7 §:n säännöksen mukaisesti on lautakunnan edustaja ollut läsnä poliisikuulusteluissa ja oikeudenistunnoissa lapsia tai nuoria henkilöitä koskevissa asioissa yhteensä 345 tapauksessa, jotka selviävät lähemmin seuraavasta yhdistelmästä:

Ilmoituksia tehneet:		Ilmoitettujen ikä:	
Poliisilaitos	82	Alle 15 vuotiaita	104
Kaupunginviskaali	46	15—16 »	49
Muu viranomainen	217	16—18 »	192
	Yhteensä 345		Yhteensä 345

Näistä oli tyttöjä 33 ja poikia 312.

Hairahduksen laatu:		Rangaistus, ellei vapautettu:	
Varkaus tai näpistely	191	Ehdollinen tuomio	93
Kavallus	13	Vapausrangaistus	32
Pahoinpitely	6	Sakotettu tai vapautettu	120
Irtolaisuus tai juopottelu	49	Toteensaatava kuritus	51
Muu syy	86	Määrätty yleiseen kasvatuslaitokseen	11
		Keskeneräisiä tapauksia	38
	Yhteensä 345		Yhteensä 345

Ehdollisen tuomion saaneista 93:sta on lastensuojelulautakunta ottanut huostaansa 13.

Lastensuojelulain 9 §:ssä edellytettynä ensiasteisena ojennuksena on lukuisissa lasten ja nuorten henkilöiden hairahduksissa annettu heille itselleen tai heidän vanhemmilleen joko lastensuojeluvirastossa tai kodissa-kävijäin välityksellä neuvoja ja varoituksia. Suojeluvalvoja on kertomusvuonna asetettu 4 tapauksessa.

Turvattomain lasten huoltotoimiston hoidokit ja lastenkodit

Niinkuin aikaisemmin esitetystä yhdistelmästä näkyy, oli turvattomain lasten huoltotoimiston hoivissa kertomusvuoden aikana yhteensä 2,681 (vuotta aikaisemmin 2,727) köyhäinhoidollista, oman kodin ulkopuolella kasvatettavaa lasta, joista suurin osa eli 2,183 (2,343) lasta oli sijoitettu yksityishoittoon nim. 1,259 (1,430) yksityisiin perheisiin ja 924 (913) yksityisiin lastenkoteihin. Koska varsinkaan hentojen pikkulasten maaseudulle lähettäminen ei ole lastenhoidon kannalta tarkoituksenmukaista eikä kouluikäisillekään lapsille aina heti ole sopivaa kasvatuskotia saatavissa, oli toimiston käytettävissä seuraavat lastenkodit:

Sofianlehdon pikkulasten koti, jonka eri osastoilla on yhteensä 100 hoitopaikkaa 0—2 vuoden ikäisille lapsille. Kodin johtajana toimi neiti E. Boström ja emännöitsijänä neiti E. Mäiseli. Eri osastoja hoitivat neidit H. Henriksson, S. Häkli, E. Lehtiö ja S. Pirkkalainen, joiden apuna toimi 10 ammattitaitoista lastenhoitajaa ja 15 palkatonta hoitajajarjoittelijaa kuusi kuukautta käsittävissä vuoroissa. Lisäksi kuului tämän laitoksen henkilökuntaan ompelija, keittäjä, 5 palvelijaa, 2 pesijää ja lämmittäjä-talonmies.

Reijolan lastenkoti, jossa eristysosastoineen on 35 hoitopaikkaa, on tarkoitettu pääasiallisesti lastentarhaiässä oleville normaalikykyisille lapsille. Kodin johtajana toimi rouva E. Ahlgren ja häntä avustivat lastenhoitajat, neidit A. Aaltonen, A. Carlén, K. Nyholm, T. Pertto ja E. Rehnström. Näiden lisäksi kuului lastenkodin henkilökuntaan ompelija, keittäjä, 2 palvelijaa ja talonmies.

Kummankin edellä mainitun lastenkodin lääkärinä toimi lääketieteen-lisensiaatti R. Granholm.

Kullatorpan lastenkoti hitaammin kehittyviä ja sairaalloisia lastentarhaiässä olevia lapsia varten, jossa on niinkään 35 hoitopaikkaa. Kodin johtajana oli neiti A. Orola. Lastenhoitajana toimivat neidit A. Wright, I. Hannén, K. Salo ja H. Heinänen. Lisäksi oli tässäkin lastenkodissa ompelija, keittäjä ja 2 palvelijaa. Lääkärinä toimi vastaanottokodin ja koulukotien lääkäri U. Muroma.

Toivolan koulukoti Helsingin pitäjän Pakinkylässä, omine maatalousineen, joka on tarkoitettu enintään 85 huonohoitaiselle kansakouluiässä olevalle lapselle. Laitoksessa toimii vain suomenkielinen ala- ja yläkansakoulu, koska sinne sijoitetut ruotsinkieliset lapset voivat opiskella koulukodin lähellä sijaitsevassa Oulunkylän ruotsinkielisessä kansakoulussa. Koulukodin johtajana toimi K. A. Kurkela ja opettajina V. Uusivirta ja neiti R. Honkapirtti. Varsinaisia opettajia avusti yleisessä kasvatustyössä

rouva L. Kurkela toimien samalla laitoksen kanslia-apulaisena ja tilapäisenä lastenhoitajattarena. Tässäkin koulukodissa oli kolme eri oppilasasuntolaa, joiden hoitajina toimivat neidit A. Eskola, H. Hirvonen ja L. Mäkelä, sekä lisäksi laitoksen aitauksen ulkopuolella sijaitsevaan rakennukseen järjestetty alaikäisistä lainrikkajista heidän asiainsa tutkintoaikana huolehtiva eristysosasto, joka oli kaitsija F. Korpelan valvonnan alainen. Koulukodin emännöitsijänä toimi rouva L. Vilkuna ja maataloustöiden johtajana P. Karvia. Sitä paitsi kuului laitoksen henkilökuntaan suutari, maataloustöiden johtajan apulainen, ompelija, keittäjä, karjakko ja 4 palvelijaa.

Vastaanottokodin koululaisosasto, jonne sijoitetut köyhäinhoidolliset lapset kävivät kaupungin kansakouluissa.

Lastenkotien silmälläpidosta huolehti lähinnä lastensuojelulautakunnan lastenhuollontarkastaja. Lasten terveydellisen puolen valvonta sekä ruokajärjestyksen määrääminen näissä kodeissa kuului lautakunnan lääkäreille aikaisemmin mainittua työnjakoa noudattaen.

Hoidokkien vaihtuminen v:n 1938 aikana kaupungin omissa lastenkodeissa selviää seuraavasta yhdistelmästä:

	Sofianlehdon pikkulasten-koti	Reijolan lasten-koti	Kullatorpan lasten-koti	Vastaanottokodin koululaisosasto	Toivolan koulu-koti	Yhteensä
V:sta 1937 hoitoon jääneitä	100	33	30	47	72	282
V. 1938 hoitoon otettuja	144	80	21	68	46	359
Yhteensä	244	113	51	115	118	641
Edellä mainituista						
a) Edelleen toimiston hoidossa ollen:						
sijoitettiin yksityishoittoon	13	21	—	7	1	42
siirrettiin toiseen lastenkotiin.....	35	23	3	15	6	82
lähetettiin sairaalaan	23	10	—	2	1	36
b) Toimiston hoidosta siirtyneinä:						
luovutettiin vanhempain hoitoon	56	24	9	28	22	139
annettiin toisten maksuttomaan hoitoon	12	6	—	7	—	25
luovutettiin toisen kunnan hoitoon ..	2	1	—	7	2	12
lähetettiin muihin lastenhuoltolaitoksiin	—	—	2	4	6	12
kuoli	5	—	—	—	—	5
poistettiin muista syistä	—	1	1	3	8	13
Poistettuja yhteensä	146	86	15	73	46	366
V:een 1939 jääneitä	98	27	36	42	72	275

Yksityisiin lastenkoteihin ja yksityisiin perheisiin annettujen lasten vaihtuminen näkyy seuraavista luvuista. V. 1938 hoitoon otettujen ryhmään voi sama lapsi sisältyä useampaan kertaan, jos hän vuoden aikana on ollut useammassa hoitopaikassa. Näin on asianlaita Helsingissä sijaitseviin yksityisiin lastenkoteihin sijoitettuihin 3 lapseen nähden, maaseudun yksityisiin perheisiin sijoitettuihin 5 lapseen nähden.

	Yksityisiin lasten- koteihin sijoitettuja lapsia		Yksityisiin perhei- siin sijoitettuja lapsia		Yhteensä
	Helsin- kiin	Maaseu- dulle ¹⁾	Helsin- kiin	Maaseu- dulle	
V:sta 1937 hoitoon jääneitä ²⁾	226	421	451	657	1,755
V. 1938 hoitoon otettuja.....	91	213	118	121	543
Yhteensä	317	634	569	778	2,298
Näistä					
a) Edelleen toimiston hoidossa ollen:					
siirrettiin toiseen sijoituspaikkaan	8	14	5	10	37
otettiin kunnan lastenkotiin	4	18	16	18	56
sijoitettiin yksityisiin lastenkoteihin	7	9	8	10	34
otettiin koulukotiin.....	—	2	—	—	2
toimitettiin sairaalaan	3	15	4	1	23
b) Toimiston hoidosta poistettuina:					
siirrettiin yleiselle kansliaosastolle	4	5	2	2	13
luovutettiin vanhempainsa hoitoon	33	106	44	35	218
annettiin toisen kunnan hoitoon	5	32	8	23	68
pääsi ottolapseksi tai luovutettiin yksi- tyishoitoon	5	15	10	17	47
poistettiin työkykyiseksi tultuaan	18	4	50	35	107
kuoli	2	—	1	1	4
poistettiin muista syistä	—	—	3	6	9
Poistettuja yhteensä	89	220	151	158	618
V:een 1939 jääneitä	228	414	418	620	1,680

Mitä muissa laitoksissa hoidettuihin lapsiin tulee, mainittakoon, että Överby nimisessä ammattikoulukodissa Kirkkonummella oli v:n 1938 aikana 2 poikaa yhteensä 624 päivää. Yksi heistä poistui ennen vuoden loppua ja toinen jäi jäljelle v:een 1939.

Yksityishoitoon annettavia lapsia koetettiin, mikäli mahdollista, sijoittaa sukulaistensa luokse. Maaseudulla sijaitsevien hoitokotien sopivaisuudesta hankittiin lautakunnan tiheimmille sijoitusalueilleen asettamien paikallisasiamiesten ja huoltolautakuntien välityksellä tarpeelliset tiedot. Helsinkiin yksityisiin perheisiin sijoitettujen lasten hoitoa ja kasvatusta valvoivat lähinnä lastensuojeluviraston kodissakävijät ja lastenhoidon-neuvoloiden hoitajat, kun taasen maaseudulla tämän tehtävän suorittivat asianomaiset huoltolautakunnat osittain lautakunnan omien paikallisasiamiesten avustamina. Myöskin lastenhuollontarkastaja apulaisineen koetti eri seuduille tekemillään tarkastusmatkoilla valvoa, että kasvatusta ja hoitoa kasvatuskodeissa oli lasten ikä- ja kehityskautta vastaava. Huonoiksi näyttäytyneistä hoitopaikoista siirrettiin lapset parempiin kasvatuskoteihin tai asiallisten syiden vaatiessa myöskin kaupungin omiin lastenhuoltolaitoksiin.

Kaikki kouluiässä olevat hoitolapset saivat käydä kansakoulua, josta vieraille kunnille menevät koulumaksut lautakunta suoritti omista määrärahoistaan. Sitä paitsi toimitti lautakunta 98 kansakoulukurssin suorittaneelle yksityishoitoon sijoitetulle lapselle tilaisuuden saada taipumuksiensa mukaista amatillista jatko-opetusta seminaareissa, kauppa-, maamies-

¹⁾ S. 8 b) ryhmään merkityt nuoret henkilöt on tässä jätetty laskelman ulkopuolelle. — ²⁾ Oikaistut luvut.

ja talouskouluissa, konekirjoituskursseilla tai erilaisiin käsityöammatteihin valmistavissa laitoksissa, käyttäen tähän tarkoitukseen yhteensä 139,834: 60 mk, josta saatiin sosiaaliministeriöltä 62,405 mk:n suuruinen korvaus.

Maaseudulle yksityisiin perheisiin sijoitettujen lasten sijoitusalueet selviävät seuraavasta luettelosta:

Sijoitusalue	Lapsia			
	V:sta 1937 jääneitä	V. 1938 hoitoon otettuja	V. 1938 poistet- tuja	V:een 1939 jääneitä
Espoo	15	5	2	18
Kirkkonummi	42	4	11	35
Siuntio	16	4	5	15
Vihti	65	5	10	60
Helsingin pitäjä ...	51	18	23	46
Tuusula.....	26	3	6	23
Sipoo.....	7	1	2	6
Nurmijärvi	59	14	15	58
Ylivieska	6	—	1	5
Somero	41	11	7	45
Nurmo	14	—	—	14
Mäntsälä.....	—	12	—	12
Joroinen	2	—	1	1
Sievi	1	—	—	1
Lohja.....	12	—	4	8
Eri kunnat	300	44	71	273
Yhteensä	657	121	158	620

Paikallisasiamiehinä toimivat rouvat M. Ekholm Helsingin pitäjässä ja A. Charpentier Espoossa, neiti M. Hoffman Kirkkonummella, rouva A. Olin Vihdissä, neidit J. Bergström Siuntiossa, H. Savimaa Tuusulassa, M. Byman Sipoossa ja M. Kielomaa Nurmijärvellä, rouvat L. Palomäki Lohjalla ja H. Tikkanen Joroisissa, opettajat L. Saarikoski Nurmossa ja I. Hyyski Mäntsälässä, kansanopiston johtaja J. Kytömäki Ylivieskassa sekä maanviljelijät V. Jakola Sievissä ja A. W. Sinisalo Somerolla.

Eri sairaaloissa hoidettiin vuoden kuluessa yhteensä 180 lasta 7,346 päivää, näistä yksinomaan sairaalahoitoa saaneita oli 1 poika ja 10 tyttöä, 736 hoitopäivää. Seuraavaan vuoteen jäi sairaaloihin 23 lasta, 14 poikaa ja 9 tyttöä.

Ottaen huomioon edellisestä vuodesta siirtyneet, kertomusvuoden aikana huostaanotetut ja hoidosta päästetyt jäi siis turvattomain lasten huolto-toimiston hoiviin v:een 1939, kuten jo aikaisemmin esitetystä yhdistelmästäkin näkyy, yhteensä 1,983 lasta.

Hoitomaksut yksityisiin perheisiin ja yksityisiin lastenkoteihin sijoitettua lapsista vaihtelivat lasten iästä, terveydentilasta, kasvatustavasta, sukulaisuudesta y.m. asiaan vaikuttavista seikoista johtuen 150 mk:sta 360 mk:aan kuukaudessa. Tuberkuloottisten lasten hoidosta maksettiin lastenkoti Droppenille kuitenkin 13 mk päivältä. Kun lisäksi otetaan huomioon vieraiden kuntien velkomat koulumaksut sekä sairashoito- ja matkakustannukset kuin myöskin hellyttävissä tapauksissa myönnettyt vaateavustukset, tulivat lautakunnan yksityishoitoon sijoittamat normaali-kykyiset lapset, jollaisia oli joku määrä myös yleisen kanslian luetteloissa,

aikaisemmin selostettuine jatko-opetuksineen maksamaan yhteensä¹⁾ 5,455,833: 15 mk eli keskimäärin n. 3,060 mk vuodessa kutakin lasta kohden — maksukykyisiltä vanhemmilta ja vierailta kunnilta perittyjä korvauksia sekä valtiolta ammattiopetuskustannuksiin saatua osuutta lukuunottamatta.

Nuorisonhuoltojaosto. Jaostolle koulusta poisjääneiksi ilmoitettujen lasten luku oli toimintavuonna 498 (edellisenä vuonna 531). Suoritettujen tiedustelujen ja kotikäyntien sekä kansliassa pidettyjen neuvottelujen kautta, jotka vuoden kuluessa nousivat 1,353: een (1,075), saatiin 344 (429) lasta palaamaan kansakouluun. Muut lapset olivat keskeyttäneet koulunkäyntinsä seuraavista syistä:

Sairauden takia	22
Esitetty otettavaksi lautakunnan huostaan.....	7
Siirtynyt toiseen kouluun	100
Oli ansiotyössä	5
Muuttanut paikkakunnalta	20
Yhteensä	154

Edelleenkin oli jaoston käytettävänä 10,000 mk:n suuruinen määräraha rautatiliippujen hankkimiseksi varattomille lapsille, jotka lähetettiin maalle viettämään kesää siellä asuvien omaistensa luo. Huoltoviranomaisten mainittuja lippuja lapsilleen aneiden vanhempain varattomuudesta antaman lausunnon perusteella jaettiin 189 (edellisenä vuonna 241) meno- ja paluulippua. Sellaisille varattomille lapsille, joilla ei ollut sukulaisia maaseudulla, jaosto toimitti lisäksi kirjeellisten tiedustelujen ja sanomalehti-ilmoitusten avulla kesäkoteja. Kaikkiaan 204 lasta sai täten ilmaisen kesänviettopaikan.

Kaupunginvaltuuston tarkoitukseen myöntämällä 55,000 mk:n suuruisella määrärahalla järjestettiin kaupungissa kesänsä viettävälle pienille lapsille 4 leikkikenttää, jotka sijaitsivat Hietarannassa, Eläintarhassa Borgströmin patsaan edustalla olevalla nurmikolla, Vallilassa Mäkelänkadun varrella sekä Kaivopuistossa. Kullakin kentällä toimivat ammattitaitoiset leikinohjaajat. Toiminta kesti kesäkuun 4 p:stä elokuun 18 p:ään. Ilmoitautuneita lapsia oli kaikkiaan 1,421 (edellisenä vuonna 1,821), nimittäin 486 Hietarannassa, 221 Eläintarhan kentällä, 483 Vallilassa ja 231 Kaivopuiston kentällä, kutakin päivää kohden oli lapsia keskimäärin 83, 105, 136 ja 47. Leikkikenttien ohjelmassa oli erilaisia laulu- ja liikuntaleikkejä, urheiluharjoituksia ja kilpailuja urheilumerkkien saamiseksi, satujen kertomista, uintimatkoja, retkeilyjä y.m. lapsille viihtyisää ajanviettoa.

Alaikäisten katuammattilaisten valvonnan järjestämiseksi oli lastenhuollontarkastaja yhteistoiminnassa näiden ammattilaisten vakinaisten kaitsijain kanssa. Kengänkiilloittajiksi pyrki 78 (109) poikaa, joista hyväksyttiin 73 (98). Ansiotoimintansa ohella pojat osallistuivat kasvitarhatyökentelyyn sekä Nuorten miesten kristillisen yhdistyksen heille järjestämiin urheilukilpailuihin ja veneretkiin.

Milloin kerjääviä lapsia tavattiin kaupungilla tai niistä jaostolle ilmoitettiin, otettiin selvää lasten kotioiloista ja saatettiin asia köyhäinhuoltoviranomaisten tiedoksi mahdollista avustuksen toimittamista varten.

¹⁾ V:n 1937 kertomuksessa matkakulut, 64,144: 35 mk, jätettiin tämän laskelman ulkopuolelle.

Nuorisonhuoltajana lastenhuollontarkastaja valvoi yleishyödyllisiin tarkoituksiin varatusta määrärahasta lautakunnan suosituksesta avustettujen yksityisten lastenkotien ja yhdistysten toimintaa sekä antoi siitä kaupunginhallitukselle eri selostuksen.

Aviottomain lasten huoltotoimisto

Lastenvalvojan välittömässä johdossa toimivan aviottomain lasten huoltotoimiston tärkeimpänä tehtävänä olivat aviottomain lasten tiedusteleminen ja luetteloiminen, elatusvelvollisuuden tutkiminen ja elatussopimuksien tai tuomioiden aikaansaaminen, elatusavun periminen, äitien opastaminen lastenhoidossa sekä lasten sijoittaminen hoitokoteihin ja hoidon valvominen.

Toimiston kirjoihin merkittyjen lasten luku oli seuraava:

	Alle 3-vuotiaita	3—17-vuotiaita	Yhteensä
V:sta 1937 jäljellä olevia	541	2,359	2,900
Uusia hoidokkeja	500	142	642
Poistettuja hoidokkeja	270	344	614
V:een 1939 jääneitä	625	2,303	2,928

Toimiston saatua tietoonsa aviottoman lapsen syntymisen tai siirtymisen kaupunkiin taikka aviottoman äidin raskauden asianomainen nastarkastaja pääasiassa äidin ilmoituksen perusteella merkitsi luetteloon tarpeelliset tiedot lapsesta, äidistä ja elatusvelvollisesta sekä ne todisteet, jotka äiti saattoi esittää elatusvelvollisuuden selvittämistä varten. Näihin tietoihin perustuvat seuraavat yhdistelmät, jotka valaisevat vuoden lopulla luetteloissa olevien lasten äitien sekä elatusvelvollisten siviilisäätystä, ikää ja ammattia.

Äitien siviilisäätty:		Elatusvelvollisten siviilisäätty:	
Naimattomia	2,599	Naimattomia	1,798
Leskiä tai laillisesti eronneita .	209	Leskimiehiä tai laillisesti eronneita	141
Naineita	70	Naineita	329
Tuntematon	50	Tuntematon	660
Yhteensä 2,928		Yhteensä 2,928	

Äitien ikä:		Elatusvelvollisten ikä:	
—15 vuotiaita	3	16—20 vuotiaita	144
16—20 »	494	21—25 »	697
21—25 »	1,077	26—30 »	590
26—30 »	670	31—35 »	316
31—35 »	359	36—40 »	198
36—40 »	213	41—50 »	163
41— »	63	51— »	33
Tuntematon	49	Tuntematon	787
Yhteensä 2,928		Yhteensä 2,928	

Äidit ryhmittyyivät ammatin mukaan seuraavasti:

Kotiapulaisia	1,119	Tehtaantöyöntekijöitä.....	216
Toimisto- ja myymäläapulaisia.....	261	Tarjoilijoita.....	161
Ompelijoita ja modisteja	248	Ulko- ja sekätöyöntekijöitä	209
Partureita ja kähertäjiä	48	Pesijöitä ja siivoojia	113
Käsityöammattilaisia	44	Karja- ja maataloustöyöntekijöitä	12
Kirjanpainajia ja -sitojia	34	Kauppiaita ja pikkuliikkeenharjoittajia	9
Kaupustelijoita y.m. pikkuelinkeinonharjoittajia	41	Taiteilijoita	6
Silittäjiä	25	Opiskelijoita ja koululaisia ...	6
Raitiotie- ja voimavaununrahastajia	16	Opettajia	4
Sairaanhoitajia ja kättilöitä ...	16	Kauppamatkustajia	5
Kylvettäjiä ja hieroja	16	Sanomalehdentoimittajia	2
		Ilman varsinaista tointa olevia	317
		Yhteensä	2,928

Elatusvelvolliset ryhmittyyivät ammatin mukaan seuraavasti:

Ulko- ja sekätöyöntekijöitä ...	603	Opiskelijoita ja koululaisia ...	43
Ammattitöyöntekijöitä ja käsityöläisiä	448	Taiteilijoita	42
Tehtaantöyöntekijöitä	142	Poliiseja	38
Autonkuljettajia	132	Ajureita ja renkejä.....	31
Sotilashenkilöitä	105	Maataloustöyöntekijöitä	29
Toimisto- ja myymäläapulaisia	104	Työnjohtajia	29
Merikapteeneja, merimiehiä y.m.....	87	Kauppamatkustajia ja asiamiehiä	33
Maanviljelijöitä ja huvilanomistajia	85	Insinöörejä, lääkäreitä y.m. akateemisesti sivistyneitä .	29
Liikemiehiä ja kauppiaita	80	Mekanikkoja ja teknikkoja	19
Kaupustelijoita y.m. pikkuelinkeinon harjoittajia	82	Rakennusmestareita	21
Lämmittäjiä ja koneenkäyttäjiä.....	60	Virkamiehiä	16
Palvelusmiehiä	57	Liikkeenjohtajia sekä toimismistopäälliköitä	16
Rautatieläisiä	42	Raitiovaununkuljettajia ja -tarkastajia	13
Kirjaltajia ja kirjapainotyöntekijöitä	38	Tarjoilijoita.....	7
Varastonhoitajia ja varastomiehiä	32	Sairaanhoitajia ja hieroja	6
		Kalastajia	5
		Ammatti tuntematon	454
		Yhteensä	2,928

Lasten sijoittamisessa avustivat äitejä naistarkastajat, jotka yksityisesti tiedustelemalla tai sanomalehdissä ilmoittamalla hankkivat sopivia hoitokoteja. Hoitokustannusten suorittaminen tuotti kuitenkin varattomille äideille suuria vaikeuksia, minkä vuoksi ne useimmissa tapauksissa suoritettiin lautakunnan puolesta ja velottiin elatusvelvollisilta sopimusten tai tuomioiden sekä äideiltä maksukyvyn mukaan.

Aviottomain lasten hoitoa valvoivat naisopastajat käyden nuorempien lasten hoitopaikkoja tarkastamassa keskimäärin kerran kuukaudessa ja vanhempien vähintään 4 kertaa vuodessa. Opastajat seurasivat lasten ruumiillista ja henkistä kehitystä sekä antoivat äideille ohjeita lasten järjestyksessä hoidossa ja kasvatuksessa. Milloin lapsen katsottiin olevan sairashoidon tarpeessa, käytettiin asianomaisen lääkärin apua.

Lautakunnalle kuukausittain esitettyjen tiedonantojen mukaan lasten hoito-olot olivat seuraavat:

Äitinsä luona olevat lapset saivat:		Kasvatusäidin luo sijoitetut lapset saivat:	
	%		%
hyvän hoidon	49.53	hyvän hoidon	71.75
suhteellisen hyvän hoidon	45.85	suhteellisen hyvän hoidon	27.34
epätyydyttävän hoidon	4.62	epätyydyttävän hoidon.....	0.91

Äidin koti oli:		Kasvatusäidin koti oli:	
hyvässä kunnossa	52.35	hyvässä kunnossa	67.59
suhteellisen hyvässä kunnossa	46.55	suhteellisen hyvässä kunnossa	31.72
epätyydyttävässä kunnossa ...	1.10	epätyydyttävässä kunnossa ...	0.69

Toimiston hoidokeista kuoli v:n 1938 aikana 41, joista kuollessaan 29 oli sairaalassa, 4 lastenkodissa, 3 synnytyslaitoksessa, 2 kotona ja 3:n kuolinpaikka oli tuntematon.

Kuolemansyy näkyy seuraavasta yhdistelmästä:

Synnyynnäinen heikkous	7	Äkillinen maha- ja suolitulehdus	1
Keuhkokuume	7	Kurkunpää- ja henkitorventulehdus	1
Yleinen myrkytys	5	Influenssa	1
Äkillinen myrkytys	5	Kuristustauti	1
Ilmatiehytkatarri	3	Munuaistauti	1
Tapaturma	3	Tuntematon	3
Keuhkopussinmärkiminen ...	1		
Aivokalvontulehdus	1		
Kulkutaudin luonteinen aivokalvontulehdus	1		
		Yhteensä	41

Elatusvelvollisuuden alustavan selvityksen suoritti lastenvalvoja tavallisesti lasten äitien naistarkastajille antamien tietojen perusteella. Asianosaisten ja lastenvalvojan keskeisissä neuvotteluissa koetettiin kussakin tapauksessa saada syntymään elatussopimus, mutta jos elatusvelvolliseksi ilmoitettu kieltäytyi sopimasta eikä lapsen äiti vastustanut oikeudenkäyntiä, otettiin haaste elatusvelvollista vastaan lastenvalvojan hankittua suorittamansa todistajain kuulustelun jälkeen todistusaineistoa siinä määrin, että oikeudenkäyntiin oli syytä ryhtyä.

Elatusvelvollisuus selvitettiin lopullisesti asianosaisten keskeisellä lautakunnan vahvistamalla sopimuksella 142 tapauksessa, joista 14 tapauksessa kuitenkin vasta haasteen tiedoksiannon jälkeen.

Oikeudessa oli edellisestä vuodesta siirtyneitä juttuja käsiteltävänä 19 ja uusia haasteita otettiin 91. Kun näistä 22 tapauksessa ei saatu vastaajaa laillisesti haastetuksi ja 14 juttua sovittiin ennen oikeudenkäyntiä sekä 9 siirtyi seuraavaan vuoteen, käsiteltiin siis oikeudessa lopullisesti 65 elatus-apukannetta. Näistä voitettiin 46, hävitettiin 14 riittämättömien todistusten puutteesta ja 5 kanteesta oli samasta syystä luovuttava, koska hylkäävä päätös oli selvästi odotettavissa. Kaikkiaan esiinnyttiin oikeudessa 206 kertaa.

Toimisto antoi aikaisempaan tapaan toisten kuntien lastenvalvojille pyynnöstä virka-apua kaikissa lastenvalvojan toimialaan kuuluvissa tehtävissä. Virka-apupyyntöjen kokonaismäärä oli 277.

Kirjeenvaihto, lukuunottamatta äitiysavustusanomuksia koskevaa kirjeenvaihtoa, lisääntyi edellisen vuoden 3,313 kirjeestä 5,151 kirjeeseen.

Elatus- ja kasvatusavustusten periminen. Toimiston toimesta perittiin kertomusvuonna elatus- ja kasvatusavustuksia Helsingin kaupungissa vakituksesti oleskeleville lapsille 1,216,123: 57 (edellisenä vuonna 1,167,104: 76) mk, josta isiltä perittyjä 1,164,901: 57 (1,070,044: 76) ja äideiltä 51,222 (97,060) mk. Lisäksi välitettiin ulkokuntalaisille lapsille pääkaupungissa työansioilla oleskelevilta elatusvelvollisilta 99,992 (96,328: 10) mk, joten siis toimiston perimien elatus- ja kasvatusavustuksien yhteissumma oli 1,316,115: 57 (1,263,432: 86) mk.

Tilapäiset avustukset. Aviottomain lasten ja heidän äitiensä tilapäiseksi avustamiseksi oli osaston käytettäväksi varattu lautakunnan menoarvioon 60,000 mk:n suuruinen määräraha. Tästä käytettiin kaikkiaan 43,901: 20 mk, josta 32,586: 60 mk kului todistajapalkkioihin sekä lastenvalvojan kansliamenoihin, 9,314: 60 mk jaettiin kodissakävijäin esityksistä joko pieninä raha-avustuksina tai valmiina vaatekappaleina lapsensa kanssa suurimmassa ahdinkotilassa oleville äideille sekä 2,000 mk käytettiin joulujuhlan järjestämiseksi lapsille ja heidän hoitajilleen. Edellä mainitun rahamäärän lisäksi jaettiin Adolf Holmgrenin lahjoitusrahaston korkovaroista yhteensä 2,400 mk kehoituspalkintoina lapsensa hyvin hoitaneille imettäville äideille.

Holhoussehtävät. Erityisten holhousmääräysten perusteella oli lastenvalvojan holhouksen alaisena kertomusvuoden alussa 74 (edellisenä vuonna 107) ja vuoden päättyessä 79 (74) alaikäistä, joista 46 (47) oli varatonta ja 33 (27) holhotilla oli omaisuutta tilien mukaan vuoden päättyessä kaikkiaan 374,210: 64 (325,955: 53) mk.

Ottolapsiksi hyviin, lapsirakkaisiin perheisiin toimitettiin kertomusvuonna asianomaisten äitien suostumuksella 39 (23) aviotonta lasta.

Kasvattilapset. Lastensuojelulain säännösten mukaan tulee lastensuojelulautakunnan valvoa toiminta-alueellaan olevien kasvattilasten hoitoa ja kasvatusta. Näillä tarkoitetaan sellaisia lapsia, joita yksityiset ilman lastensuojelu- tai huoltolautakunnan välitystä ovat jättäneet vieraan henkilön taikka jonkun sukulaisensa hoitoon joko ilman hoitomaksua tai korvausta vastaan. Lastensuojeluvirasto julkaisi sanomalehdissä kuulutuksia ja kirjoituksia asiasta ja ilmoitettiin lautakunnalle kertomusvuonna yhteenä 441 (274) kasvattilasta, joista poikia 214 (133) ja tyttöjä 227 (141). Näistä oli avioliiton ulkopuolella syntyneitä 389 (252) ja aviolapsia 52 (22). Suurin osa kasvattilapsista on ollut sukulaistensa luona hoidettavana ja ovat kasvattilasten hoidon ja kasvatuksen valvonnasta huolehtineet lastensuojeluviraston kodissakävijät, kukin omassa toimintapiirissään.

Äitiysavustukset

V:n 1938 alussa voimaanastuneen äitiysavustuslain mukaisesta äitiysavustusanomusten käsittelystä, avustusten jaosta ja myönnettyjen avustusten perimisestä huolehtivat Helsingin kaupungissa lastensuojelulautakunta ja -virasto. Avustusanomukset tutki alustavasti äitiysavustusanomuksia valmistelevasti käsittelevä valiokunta, joka kertomusvuonna koontui 24 kertaa, ja anomukset ratkaisi lopullisesti lastensuojelulautakunta kokouksissaan.

Avustuksen anojat jättivät hakemuksensa lastensuojeluvirastoon tai lastenhoidon neuvonta-asemille seuraavasti: lastensuojeluvirastoon 135 hakemusta ja neuvonta-asemille 984 hakemusta, joista viimeksi mainituista lastensairaalassa olevaan neuvolaan 94, Töölön 82 ja Toukolan 31 sekä Marian sairaalan neuvonta-asemalle 44, Lastenlinnan 149, Harjutorin 310, Hauhontien 165, Martankadun 18, Iso Roobertinkadun 84 ja Pohjolankadun 7. Hakemuksia oli siis yhteensä 1,119. Anojista oli 847 naimisissa olevaa ja 272 naimatonta. 15 anojaa synnytti kaksoset.

Lautakunta hyväksyi hakemuksista 1,002 ja hylkäsi 117. Hylkäämisen syynä oli 70 tapauksessa se, että verotettava tulomäärä ylitti 10,000 mk, ja 47 tapauksessa joko anomuksen myöhästyminen ilman pätevää syytä tai jokin muu syy.

Avustus annettiin 559 tapauksessa kokonaan rahassa. Vaatemääräeriä myönnettiin 447 tapauksessa, niistä määrära I (äidille ja lapselle) 120, II (lapselle) 298 ja III (äidille) 29 tapauksessa. Myönnettyjen luontoisavustusten arvo oli 86,500 mk ja myönnetty avustukset kaikkiaan 452,700 mk, josta vuoden loppuun mennessä hakijoille suoritettiin 416,000 mk, minkä määrän valtio on kokonaisuudessaan kaupungille korvannut.

Kuten toisessa yhteydessä on jo mainittu, on lastensuojeluvirasto lähettänyt vuoden aikana 1,511 äitiysavustusasioita koskevaa kirjettä.

Lastenhoidonneuvolat

Paitsi Maitopisarayhdistyksen kunnan avustuksella kaupungin eri osissa ylläpitämää 5 lastenhoidon neuvonta-asemaa sekä Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton lukuun Lastenlinnassa toiminutta ja Marian sairaalan yhteydessä olevaa neuvonta-asemaa, lautakunta ylläpiti kolmea kunnallista lastenhoidonneuvolaa. Näistä toimi yksi Tehtaankadun 1:ssä sijaitsevassa lastensairaalassa, toinen Töölössä Savilankadun 3:ssa ja kolmas Toukolassa Intiankadun 13:ssa.

Lastensairaalassa olevan lastenhoidonneuvolan toiminta-alueena oli edelleen Kruununhaka, Kaivopuisto, II ja III kaupunginosa sekä Suomenlinna. Neuvolan lääkärinä toimi maaliskuun 15 p:ään asti lääketieteen- ja kirurgiantohtori J. Wickström ja siitä alkaen lääketieteen- ja kirurgiantohtori S. Lahdensuu sekä neuvolan hoitajana terveydenhoitaja L. Soini.

Neuvolan kirjoissa oli kertomusvuonna kaikkiaan 992 (edellisenä vuonna 891 lasta). Heidän vaihtumisensa kertomusvuoden aikana ilmenee seuraavasta yhdistelmästä:

V:sta 1937 siirtyneitä	631	Eronneita	293
Uusia	361	V:een 1939 jääneitä	699

Kirjoihin merkityistä lapsista oli uudelleen rekisteröityjä 3.

Lapsen kirjoista poistamisen aiheutti 3 tapauksessa kuolema, 204 tapauksessa lapsen muutto pois piiristä, 13 tapauksessa siirtyminen kansakouluun ja 73 tapauksessa jokin muu syy. Kuoleman syynä oli suolisolmusta aiheutunut vatsakalvontulehdus 1, äänijännetulehdus 1 ja aivokalvontulehdus 1 tapauksessa. Kirjoihin merkityistä lapsista oli 110 avioliiton ulkopuolella syntyneitä.

Alle 1 kuukauden ikäisinä tuli neuvolan kirjoihin 170 lasta.

Neuvolan lääkäri otti vastaan 2 kertaa viikossa sekä kerran kuukaudessa 2—7 vuotiaita. Vastaanottoja oli yhteensä 121 ja oli niillä kävijöiden lukumäärä 2,425, joista 1,935 alle 2 vuoden ja 490, 2—7 vuotiaita.

Hoitajan päivittäisillä vastaanottotunneilla oli kävijöiden lukumäärä 2,062. Hoitajan kansliatunteja oli yhteensä 1,157, mihin sisältyy lääkärin vastaanottoihin, valohoitoon y.m. kansliatyöhön käytetty aika. Luentoihin ja ompeluseuratoimintaan käytettyjen tuntien lukumäärä oli 227 sekä kotikäynteihin käytetty aika 1,008 tuntia.

Hoitaja teki seuraavat kotikäynnit:
Neuvolan hoidokkien luokse:

Alle 2 vuotiaiden lasten luokse	1,316	
2—7 » » »	376	1,692
Aviottomain lasten luokse		534
Kirjoihin merkitsemättömäin lasten luokse		274
Raskaana olevien naisten luokse		177
Asiakäyntejä		172
Hukkakäyntejä		508
		Yhteensä 3,357
Näistä oli sairaskäyntejä		186

Sairaskäyntien aiheena oli ripuli 24, katarri 7, rokkokuume 6, vesirokko 2, hinkuyskä 23, angina 2, tulirokko 1, kouristukset 2, tuberkuloosi 1, nielutulehdus 3, keuhkokuume 1, ihottuma 2, tapaturma 1, paise 2, munuaispikarintulehdus 2, ja tuhkarokko 26 tapauksessa; muut tapaukset olivat kuumetta, nuhaa ja yskää.

Lastenkotiin toimitettiin 3 lasta ja kesäsiirtolaan 2 lasta. Yleistilan valmistamiseksi annettiin maksutta valohoitoa 35 lapselle. Neuvolan lääkäri rokotti 110 lasta. Pirquetkoe tehtiin 155 lapselle.

Suomenlinnassa jatkui työ entiseen tapaan. Siellä pidetyillä lääkärin vastaanotoilla oli kävijöitä 182. Vuoden lopussa oli kirjoissa 67 siellä asuvaa lasta. Kotikäyntejä tehtiin Suomenlinnassa lasten luokse 170.

Äitiyshuoltoa jatkettiin. Raskaana olevat naiset kävivät yleisen sairaalan naistaustiosaston äitiysvastaanotoilla ja kotikäyntejä tehtiin tällaisten luokse, kuten edellä on mainittu, yhteensä 177. Kirjoissa oli 76 äitiä.

Äitiysavustuksen tultua vuoden alusta lähtien käytäntöön jätettiin vuoden kuluessa neuvolaan 94 hakemusta. Näistä evättiin 3. 91 hyväksytystä tapauksesta sai 51 äitiä avustuksen kokonaan rahassa ja 40 luontoisavustuksena ja rahassa loppuerän.

Muusta avustustoiminnasta mainittakoon, että vaateapua toimitettiin 16 ja lastenvaunut lainattiin 18 kotiin. Köyhimpiin koteihin jaettiin pääasiallisesti imettämisen edistämiseksi n.k. maitorahaa 200 mk ja kahdelle naimattomalle äidille toimitettiin Adolf Holmgrenin lahjoitusarahaston

korkovaroista 200 mk:n suuruinen imetyspalkkio. Kolmeentoista kotiin annettiin tänäkin vuonna joulupaketti. Varattomille lapsille hankittiin vahvistavia lääkkeitä, kuten vitolia, nutrolia y.m. yhteensä 560 mk:n arvosta.

Valistustarkoituksessa järjestettiin äideille 2 pientenlastenhoitoa käsittelevää luentosarjaa, ja oli näille luennoille osallistuneiden lukumäärä 26. Ohjelmallisia illanviettoja äitien virkistykseksi järjestettiin, kuten ennenkin, äitien päivänä ja jouluna. Osanottajien lukumäärä näihin tilaisuuksiin oli n. 400. Paitsi professori A. Ylpön selostusta neuvolain työn vaikutuksesta lasten kuolleisuuden alenemiseen ja lasten terveystason kohoamiseen, esitelmöivät näissä tilaisuuksissa tarkastaja S. Larsson aiheesta lasten leikki kasvatuksen näkökulmalta katsottuna ja terveyssisar H. Sucksdorff ruotsiksi lasten kasvatuksesta. Äitien ompeluseura kokoontui edelleen 2 kertaa kuukaudessa Töölön neuvolassa ja Suomenlinnan äitien ompeluseura kerran kuukaudessa. Ompeluseuroissa luettiin lastenhoitoa valaisevaa kirjallisuutta. Taloudellisena tukena toiminut n.k. rouvien ompeluseura kokoontui 2 kertaa kuukaudessa neuvolanhoitajan kotona.

Oppilasopetusta seurasivat valtion terveydenhoitajakurssien oppilaat. *Töölön lastenhoidonneuvolan* toiminta-alueena oli Töölö, Meilahti ja Ruskeasu. Alue on ollut jaettuna kahteen piiriin, piirirajana Kammionkatu. Neuvolan lääkärinä toimi lääketieteen- ja kirurgiantohtori U. Muroma ja v.t. hoitajana H. Parviala sekä toisena väliaikaisena hoitajana L. Sarvi maaliskuun alusta alkaen.

Neuvolan kirjoissa oli vuoden kuluessa kaikkiaan 1,307 (edellisenä vuonna 984) lasta, ja kuukausittain keskimäärin 835 lasta. Kirjoihin merkittiin 236 alle 1 kuukauden ikäisinä. Aviottomia lapsia oli vuoden aikana kirjoissa 41. Sitä paitsi oli valvonnanalaisia lastensuojelulautakunnan hoidokkeja 75.

Lasten vaihtuminen kertomusvuoden kuluessa näkyy seuraavasta yhdistelmästä:

	0—2 vuotiaita	2—7 vuotiaita	Yhteensä
V:sta 1937 siirtyneitä	483	155	638
Uusia	638	31	669
Poistettuja	359	105	464
V:een 1939 jääneitä	642	201	843

Uusista lapsista oli uudelleen kirjoihin merkittyjä 11. 120 lasta täytti vuoden kuluessa 2 vuotta.

Lapsen kirjoista poistamisen aiheutti 2 tapauksessa kuolema, 153 tapauksessa lapsen muuttaminen pois piiristä, 3 tapauksessa lapsen yli-ikäisyys ja 306 tapauksessa jokin muu syy.

Kuoleman syynä oli yleinen myrkytys 1 ja mahaportinkouristus 1 tapauksessa.

Lääkärin vastaanottoja pidettiin 0—7 vuotiaille lapsille 3 kertaa viikossa. Lääkärin vastaanotoilla kävi 2,821 alle 2 vuotiasta lasta ja 217 yli 2 vuoden ikäistä lasta, 74 rokotettavaa ja 73 lasta rokkoja näyttämässä sekä 58 muuta asiakasta eli yhteensä 3,243 henkilöä.

Neuvolanhoitajat pitivät jokapäiväisiä aamuvastaanottoja, joilla kävi 283 raskaana olevaa naista. 3,886 lasta alle 2 v. ja 316 lasta yli 2 v. sekä 594 muuta asiakasta, siis yhteensä 5,079 henkilöä. Valohoitoa annettiin

neuvolassa 62 lapselle. Kunnan avustusta nauttivien perheiden lapset saivat sitä ilmaiseksi; muut maksoivat 5 mk kerralta.

Hoitajat tekivät seuraavat kotikäynnit:

Neuvolan hoidokkien luokse:

Alle 2 vuotiaiden lasten luokse	1,114	
2—7 » » »	29	1,143
Sairaskäyntejä		63
Aviottomain lasten luokse		429
Kirjoihin merkitsemättömien lasten luokse		338
Raskaana olevien naisten luokse		316
Asiakäyntejä		465
Hukkakäyntejä		714
	Yhteensä	3,468

Sairaskäyntien syynä oli tuhkarokko 3, vesirokko 2, punakoira 1, nokkoskuume 1, hinkuyskä 4, angina 1, influenssa 1, keuhkokatarri 2, korvatulehdus 1, ripuli 13, kuume 17, ihottuma 6, nuhakuume 5 ja yskä 6 tapauksessa.

Äitiyshuoltoa jatkettiin yhteistoiminnassa naistenklinikan äitiyshuoltoneuvolan kanssa. Kirjoissa oli 154 raskaana olevaa naista. Äitiysavustuksia jaettiin neuvolan kautta 83:lle äidille. Näistä 33 äitiä sai koko avustuksen rahana ja 50 äitiä osan vaatteina ja osan rahana.

Neuvolan kerhon toiminta oli edelleen vilkasta. Lainavarastoa kartutettiin juoksukehällä. Myyjäiset pidettiin toukokuussa, kuten edellisenäkin vuonna, ja siitä saatujen varojen sekä lahjoitusten avulla saatiin jälleen lähettää 7 lasta koko kesäksi maalle. Kesäsiirtola toimi kesän 1938 Masalassa eräässä yksityiskodissa. Neuvolan hoitajat kävivät kesäsiirtolassa kahdesti kuukaudessa.

Kerhon lainavarastosta pidetään eri luetteloa ja kirjanpitoa, joita hoitaa kerhon palkkaama henkilö. Lääkkeitä jaettiin varattomille 69 mk:n arvosta. Jouluavustusta jaettiin ruoan ja vaatteiden muodossa neljään kotiin. Töölön sokeritehdas lahjoitti kerholle 5,000 mk, samoin Kone Oy. 1,000 mk, mitkä lahjoitukset tässä kiittäen mainittakoon.

Äitien ompeluiltoja pidettiin kevätlukukaudella kahdesti kuukaudessa. Niissä kävi keskimäärin 5 äitiä. Äitien päivänä ja jouluna järjestettiin äideille ohjelmallinen illanvietto. Jälkimmäisessä esitelmöi lääketieteen- ja kirurgiantohtori U. Muroma aiheesta herkkähermoiset lapset. Luentosarjoja pientenlasten hoidossa pidettiin 2.

Valtion terveydenhuolto-opiston oppilaat seurasivat työtä neuvolassa kukin yhden kuukauden ajan. Valtion sairaanhoitajatarkoulun oppilaita harjoitteli neuvolassa kesän aikana.

Toukolan lastenhoidonneuvolan työ jatkui entiseen tapaan käsittäen pikkulasten- ja äitiyshuollon. Neuvolan toiminta-alueeseen kuului edelleen Annala, Arabia, Kumpula, Toukola ja Vanhakaupunki. Lääkäreinä toimivat lääketieteen- ja kirurgiantohtori U. Muroma (lapset) ja lääketieteenlensiaatti E. Holmberg (äidit). Neuvolan hoitajana oli vuoden alusta huhtikuun 13:päen L. Hirstiö ja mainitusta päivästä vuoden loppuun K. Hein.

Neuvolan kirjoissa oli kertomusvuonna yhteensä 368 (edellisenä vuonna 349) lasta, joiden vaihtuminen näkyi seuraavasta luettelosta:

	0—2 vuotiaita	2—7 vuotiaita	Yhteensä
V:sta 1937 siirtyneitä	146	111	257
Uusia	97	13	110
Poistettuja	.	.	119
V:een 1939 siirtyneitä.....	129	119	248

Lapsen kirjoista poistamisen aiheutti kuolema 2 tapauksessa, lapsen muuttaminen pois piiristä 60 tapauksessa, lapsen yli-ikäisyys 6 tapauksessa ja jokin muu syy 27 tapauksessa.

Kuoleman aiheuttajana oli 1 tapauksessa synnynnäinen avoselkä ja 1 tapauksessa hinkuyskä ja keuhkokuume; lapsi kuoli kulkutautisairaus-

lastenlääkärillä oli vastaanotto joka arkitorstai yhteensä 47 kertaa. Näillä vastaanotoilla kävi vuoden kuluessa 0—2 vuotiaita 741, 2—7 vuotiaita 100 ja muita kävijöitä 50 (tähän kuuluvat myös rokotuksen jälkiä näyttämässä käyneet).

Neuvolanhoitajalla oli vastaanottoja 302; kävijöiden lukumäärä oli yhteensä 1,401. Vastaanottoihin, kansliatöihin, luentosarjoihin ja ompeluseuroihin käytetty aika oli yhteensä 1,249 tuntia.

Hoitaja teki seuraavat kotikäynnit:

Neuvolan hoidokkien luokse:

Alle 2 vuotiaiden luokse	1,212	
2—7 » »	359	1,571
Sairaskäyntejä		139
Aviottomien lasten luokse		642
Kirjoihin merkitsemättömien lasten luokse		123
Raskaana olevien naisten luokse		231
Asiakäyntejä		233
Hukkakäyntejä		624
	Yhteensä	3,563

Sairaskäyntien syynä oli ripuli, hinkuyskä, vesirokko, tuhkarokko, ihottuma, influenssa y.m. Pirquet-koe tehtiin 45 lapselle. Valohoitoa annettiin 58 kertaa. Ilmainen rokotus toimitettiin touko- ja syyskuussa, jolloin rokotettiin 46 lasta.

Äitiyshuoltoa varten oli lääkärin vastaanottoja 2 kertaa kuukaudessa tuleville äideille yhteensä 23. Näillä vastaanotoilla kävijöitä oli 201. Neuvolanhoitajan vastaanotoilla kävi 177 äitiä. W. R.- ja Kahn-tutkimusta varten otettiin verinäyte 36 äidistä. Äitiysavustusta anoi 31 äitiä; se myönnettiin 24:lle.

Muuna avustuksena vähempiosaisille voitiin jakaa keväällä ja jouluna vaatteita, joita lahjoitti vuorineuvoksetar Herlitz'in johtama ompeluseura. Jouluavustusta antoivat sitäpaitsi Osuusliike Elanto ja muutamat yksityiset henkilöt. Joulupaketteja jaettiin 27 kotiin.

Neuvolan kautta toimitettiin 3 äidille mahdollisuus viedä rintamaitoa Rintamaitokeskukseen. Lainavarastosta annettiin lainaksi vuoteita, lastenvaunut ja amme.

Luentosarja pikkulasten hoidossa järjestettiin kevät- ja syyslukukaudella. Äideille järjestettiin, kuten edellisenäkin vuonna, kevät- ja joulujuhlat.

Terveystenhoito

Vastaanotto- ja ammattioppilaskotia, Kullatorpan lastenkotia ja koulukoteja valvovan lääketieteen- ja kirurgiantohtori U. Muroman selostus vallinneesta terveydentilasta ja terveydellisistä olosuhteista mainituissa laitoksissa v. 1938 oli seuraavan sisältöinen:

Ohjesäännön mukaiset tarkastukset pidettiin vastaanotto- ja ammattioppilaskodissa, Kullatorpan lastenkodissa sekä koulukodeissa.

Kaikki yllämainittuihin laitoksiin otetut lapset tarkastettiin. Bengtsårin, Ryttylän, Toivoniemen ja Tavolan koulukodeissa sattuneissa äkillisissä sairastapauksissa turvauduttiin, koulukotien etäisen aseman vuoksi Helsingistä, paikallisten lääkärin apuun. Muissa tapauksissa huolehti sairaanhoidosta tohtori U. Muroma.

Tautitapaukset näkyvät seuraavasta yhdistelmästä:

Tauti	Vastaanotto- ja ammattioppilaskoti	Ryttylä	Bengtsår	Toivolalla	Toivoniemi	Tavola	Kullatorppa	Yhteensä
Tulirokko	2	—	—	7	—	—	—	9
Tuhkarokko	8	5	—	10	—	—	—	23
Sikotauti	1	—	—	—	—	—	—	1
Vesirokko	—	2	—	—	—	—	—	2
Keltatauti	—	—	—	—	—	—	8	8
Influenssa	44	—	13	26	—	—	—	83
Ruusu	—	1	—	—	—	—	—	1
Kurkkutulehdus ...	—	—	8	11	—	—	—	19
Korvatulehdus	5	—	—	—	—	—	—	5
Keuhkokatarri	—	2	3	—	—	—	—	5
Keuhkokuume	—	1	—	—	—	—	—	1
Vatsa- ja suolitulehdus	—	—	—	4	6	—	—	10
Umpisuolentulehdus	—	1	1	—	1	—	—	3
Nivelreumatismi ...	—	—	—	1	—	—	—	1
Paise	—	40	4	—	—	—	—	44
Sormen märkiminen	—	1	—	—	—	—	—	1
Jännetupentulehdus	—	1	—	—	—	—	—	1
Silmäsairaus	—	4	2	1	—	—	—	7
Lues	—	3	—	—	—	—	—	3
Yhteensä	60	61	31	60	7	—	8	227

Kulkutaudin luontoisena esiintyi influenssa kevättalvella, tulirokko kesällä ja tuhkarokko syksyllä.

Kuolemantapauksia ei ollut eikä myöskään vakavampia tapaturmia sattunut.

Mitä asunto-oloihin tulee, oli vastaanottokodissa, Ryttylässä (IV osasto), Bengtsårissa, Toivolassa ja Kullatorpassa ilmakeuutiomäärä lasta kohden liian pieni, ollen 6.45—11.0 m³ välillä (edellyttäen, että kaikki paikat ovat täynnä). Toivolalla luokkahuoneiden ilmakeuutiomäärä oli 2.0—3.5 m³ oppilasta kohden, siis täysin epätyydyttävä. Toivoniemen luokkahuone oli niinkään liian matala, joten se ei vastaa asetuksia. Uusi koulurakennus olisi siellä tarpeen.

Yleinen siisteys olosuhteisiin nähden eri laitoksissa oli kaikin puolin tyydyttävä.

Ruoanvalmistusmahdollisuudet olivat yleensä hyvät. Ruoka oli hyvää ja monipuolista, mikä ilmenee seuraavassa yhdistelmässä esiintyvistä hoidokkien keskimääräisestä painonlisäyksestä vuodessa:

	Kg		Kg
Vastaanottokoti	5.4	Toivoniemi	2.1
Ryttylä	4.1	Tavola	4.8
Bengtsår	4.5	Kullatorppa	1.5
Toivola	2.7		

Kullatorpan pieneen painonlisäykseen vaikuttaa luonnollisesti se, että siellä oli vajaaälyisiä pieniä lapsia.

Lapsille yleensä annettiin raakoja hedelmiä ja vihanneksia. Heikommatsaivat kalanmaksaöljyä vitolin muodossa. Parille hyvin heikolle lapselle annettiin kermaakin päivittäin.

Ruoansäilytys tuotti vastaanottokodissa vaikeuksia kesäisin, kun ei ole kylmiä säiliöitä. Bengtsårissa oli uusien jäädytyslaitteiden valmistuttua ruoansäilytysmahdollisuudet erittäin hyvät. Ilmanvaihto ei kuitenkaan talvisaikaan ollut näissä suojissa varsin tyydyttävä. Muissa laitoksissa oli ruoansäilytys tarkoitustaan vastaava.

Kunnollista vettä kaivattiin Toivoniemessä. Sitä ehkä saataisiin kaivamalla kaivo sopivan etäisyyden päähän rakennuksista. Bengtsårissa oli juomavesi rautapitoista, sameaa ja muutenkin huonoa. Muissa laitoksissa oli vesi hyvää.

Peseytyminen oli yleensä asiallista ja lämmintä vettä oli käytettävissä kaikkialla muualla paitsi Bengtsårissa.

Vaatetus oli yleensä moitteetonta sekä vuodevaatteet hyvät ja tarkoituksenmukaiset.

Kertomusvuoden aikana otettiin käytäntöön uudet lääkarinkortit, joiden kautta saadaan tarkempi ja selvempi kuva lasten terveydentilasta.

Koulukoteihin sijoitettujen lasten hampaidenhoidosta huolehti edelleen kaupungin kouluhammasklinikan johtaja T. H. J. Ekman suorittaen hampaiden korjaukset kauempana sijaitsevilla laitoksissa lautakunnan tätä tarkoitusta varten hankkimilla välineillä. Vastaanotto- ja ammattioppilaskotien hoidokit sekä Toivolan koulukodin oppilaat kävivät tarpeen vaatiessa kouluhammasklinikassa.

Sofianlehdon pikkulastenkodin sekä Reijolan lastenkodin valvontalääkäri, lääketieteenlisensiaatti R. Granholm jätti näissä laitoksissa kertomusvuonna vallinneesta terveydentilasta seuraavan sisältöisen selostuksen:

Sofianlehdon pikkulastenkodissa oli v. 1938 erittäin paljon vaikeita tautitapauksia ja vuotta nuorempia lapsia kuoli verraten paljon. Kevät-talvella sairasti suuri osa lapsista kulkutauditapaista influenssaa sekä ilmatorventulehdusta ja keuhkokuumetta y.m. vaikeita tauteja ja myöskin henkilökunnassa oli paljon influenssatapauksia, mikä tietysti suuresti vaikeutti hoitoa. Kerran oli kymmenen hoitajaa (4 hoitajaa ja 6 harjoittelijaa) yht'aikaa vuoteenomana. Toukokuussa esiintyi hinkuyskätapauksia ja lapsia sairastui paljon, mutta kuitenkin verrattain lievästi. Syksyllä todettiin kurkkumätää muutamissa lapsissa, eräällä kuristustauti, toisilla vain nenä-

difteriaa. Viimeksi mainitut hoidettiin sairaalassa, kuten yleensä kaikki vaikeat tautitapaukset.

Yhteensä 15 lasta kuoli, niistä 13 alle ja 2 yli 1 vuoden vanhoja. Kuolemantapauksista sattui 11 sairaalassa ja 4 kodissa. Viimeksi mainituista oli 3 heikkoja keskosia. Yhden äiti kuoli samana päivänä keuhkotautisairaalassa kuin lapsi Sofianlehdossa.

Esiintyneet tauti- ja kuolemantapaukset näkyvät lähemmin seuraavasta yhdistelmästä:

Tauti	0—1 vuotiaita lapsia	Yli 1 vuotiaita lapsia	Yhteensä	N ä i s t ä	
				hoidettiin sai- raalassa	kuoli
Vatsa- ja suolikatarri	12	7	19	5	5
Suun limakalvon tulehdus	—	11	11	—	—
Angina	5	8	13	—	—
Kurkkumätä	—	9	9	9	—
Nuhakuume ja influenssa	20	36	56	—	—
Hinkuyskä	3	29	32	—	—
Henkitorventulehdus	27	38	65	—	1
Astma	3	2	5	—	—
Keuhkokuume	14	10	24	12	7
Keuhkopussitulehdus	—	1	1	1	1
Aivokalvontulehdus	1	—	1	1	1
Täpläleini	1	—	1	1	—
Korvatulehdus	9	12	21	—	—
Kartiolisäkkeentulehdus	—	1	1	1	—
Imurauhastulehdus	4	5	9	1	—
Virtsatiehyeiden tulehdus	7	11	18	1	—
Gonorrhea	1	—	1	1	—
Suurentuneet nielurisat	—	4	4	—	—
Ihottuma	2	3	5	—	—
Riisitauti	5	3	8	—	—
Kouristus	—	1	1	—	—
Verenheikkous	1	3	4	—	—
Syynnynnäinen heikkous	8	—	8	—	—
Syynnynnäinen syfilis	1	—	1	1	—
Syynnynnäinen sydänvika	1	—	1	—	—
Vesipää	1	1	2	—	—
Littlen tauti	1	—	1	—	—
Vajaakykyisyys	—	5	5	—	—
Tyrä	1	—	1	—	—
Yhteensä	128	200	328	16	15

Hoidettujen lasten lukumäärä oli 265 ja kuolleisuusprosentti siis 5.66. Vertaukseksi mainittakoon, että kolmena edellisenä vuonna kuoli vain 1.9 %, 0.85 % ja 1.98 % hoidetuista lapsista.

Reijolan lastenkodissa oli myös talvella ja keväällä influenssaa verrattain paljon sekä ilmatiehyttulehdusta ja kolme keuhkotulehdistapauksta. Keväällä oli 2 lapsella tulirokko ja kesän ja syksyn kuluessa oli useita kurkkumätätapauksia sekä tuhkarokkoa. Tulirokko- ja kurkkumätäpotilaat

siirrettiin sairaalaan niinkuin myös keuhkokuumeeseen sairastuneet, samoin kaksi vaikeata suolikatarria potevaa lasta. Kahdessa lapsessa todettiin tuberkuloosi ja heidät siirrettiin parantolaan.

Reijolan lastenkodissa sattuneet tautitapaukset näkyvät seuraavasta yhdistelmästä:

Tauti	Tapauksia	Tauti	Tapauksia
Vatsa- ja suolikatarri	3	Ihottuma	2
Suun limakalvon tulehdus	2	Riisitauti	1
Nuhakuume ja influenssa	26	Kouristus	1
Henkitorventulehdus	9	Lapamato	1
Keuhkokuume.....	3		
Angina	4		Yhteensä 89
Kurkkumätä	14	Näistä hoidettiin sairaalassa:	
Tuhkarokko	9	Vatsa- ja suolikatarri	2
Tulirokko	2	Kurkkumätä	14
Vesirokko	1	Keuhkokuume	3
Imurauhastulehdus	3	Tulirokko	2
Korvatulehdus	3	Imurauhastulehdus	1
Tuberkuloosi	2	Tuberkuloosi	2
Suurentuneet nielurisat	3		
			Yhteensä 24

Kuolemantapauksia ei Reijolassa sattunut. Hoidettujen lasten lukumäärä oli 132.

Menot ja tulot

Lastensuojelutoiminnan aiheuttamat bruttomenot nousivat v. 1938 lautakunnan tilinpäätöksen mukaan 17,523,330: 65 mk:aan jakautuen seuraaviin eriin:

Lastensuojelulautakunta	Mk 1,106,414: 55
Lastenkodit	» 2,540,761: 25
Vastaanotto- ja ammattioppilaskodit	» 637,344: —
Toivolan koulukoti	» 978,361: 95
Kasvatuksellisesti laiminlyötyjen lasten koulukodit	» 3,334,397: 70
Lastenhoidonneuvolat	» 187,458: 15
Sijoitus yksityishoitoon ja jatko-opetus.....	» 4,765,269: 85
Keuhkotautisten lasten hoito	» 628,251: —
Tylsämielisten, aistiviallisten ja raajarikkoisten lasten erikoishoito ja opetus	» 383,877: 20
Lasten hammashoito, kesävirkestystoiminta sekä matkakulut	» 162,131: 35
Lastenvalvojan kansliamenot sekä aviottomain lasten avustaminen	» 43,901: 20
Maatilat	» 2,206,662: 45
Avustukset yksityisille lastensuojeluyhdistyksille	» 548,500: —
	Yhteensä mk 17,523,330: 65

Näiden menojen lisäksi oli rakennustoimiston tilille viety alla mainittujen lastenhuoltolaitosten huoneistojen korjauskustannuksia seuraavat määrät:

Bengtsärin koulukoti	Mk	151,182: 75
Ryttylän koulukoti:		
korjauskustannukset	Mk	181,038: 90
keskuslämmitys Jymylään	»	229,784: — » 410,822: 90
Toivoniemen koulukoti	»	31,394: 95
Vastaanotto- ja ammattioppilaskoti	»	17,988: 05
Toivolän koulukoti	»	57,972: —
Sofianlehdon pikkulasten koti	»	54,827: 30
Reijolan lasten koti	»	22,876: 30
Kullatorpan lasten koti	»	28,298: 35
Yhteensä mk		775,362: 60

Lastensuojelutoiminnasta aiheutuneet tulot nousivat v. 1938 6,882,433 mk:aan jakautuen seuraaviin eriin:

Lastenhoidosta saatua korvaus:

valtiolta	Mk	135,787: 75
vierailta kunnilta	»	738,660: 95
yksityisiltä korvausvelvollisilta	»	696,903: 75 Mk 1,571,352: 45
Koulukotien valtionapu v:ltä 1938	»	2,016,822: 10
Koulukotien oppilastöistä	»	127,643: 25
Ammattioppilaskodin hoidokeilta	»	42,675: —
Maatilat tilittäneet:		
Bengtsärin tila	Mk	613,827: 25
Toivoniemen tila	»	429,776: 10
Ryttylän ja Siltalan tilat	»	830,172: 85
Toivolän tila	»	370,841: 30 » 2,235,617: 50
Laitosten ja maatilojen henkilökunnan suorittamat luon-		
toisetujen korvaukset	»	886,822: 70
Lastenhoidonneuvolaan valohoitomaksut	»	1,500: —
Yhteensä mk		6,882,433: —

Kun nämä tulot vähennetään edellä mainittujen kustannusten yhteissummasta, 18,298,693: 25 mk:sta, jää kaupunginkassaa rasittaviksi nettomenoiksi 11,416,260: 25 mk eli 1,184,728: 60 mk enemmän kuin edellisenä vuonna. Tämä menojen lisäys aiheutui etupäässä yksityishoitoon sijoitet-
tujen lasten hoitomaksujen korotuksesta sekä erinäisistä Bengtsärisä ja Ryttylässä suoritetuista muunnos- ja rakennustoista.

Koulukoteihin kuuluvien tilojen maatalouskirjanpidossa, jossa on huomioitu myöskin vuoden lopussa olevat maatalousvarastot, tehtiin tilin-
päättös siten, että laitosten käyttämistään rakennuksista maataloille suori-
tatamat vuosivuokrat, Bengtsärisä 197,000 mk, Toivoniemessä 53,100 mk,
Ryttylässä 249,000 mk ja Toivolassa 96,600 mk eli yhteensä 595,700 mk,
joista laitosten tuloihin sisältyy 40 %:n valtionapu, siirrettiin kaupungin-
kassaan kaupungin näihin kiinteistöihin sijoittamien pääomien korkojen

ja kuoletusten hyvitykseksi. Näiden suoritusten sekä erinäisten maanparannus- ja rakennuskustannuksien lyhennysten jälkeen osoitti maataloustilien päätös voittoa Toivoniemessä 13,085: 15 mk, Ryttylässä 8,871: 65 mk ja Toivolassa 8,710 mk. Mainitut voittoerät, yhteensä 30,666: 80 mk, vähennettiin vastaavien laitosten valtionapua koskevassa lopputilityksessä niiden valtionavun perusteena olevista vuosimenoista. Bengtsärin tilan tilinpäätös osoitti edellä mainittujen lyhennysten jälkeen 6,504 mk:n suuruista tappiota.

Eri laitosten varsinaiset menot, yksityishoitoon lähetettyjen lasten vaatetus sekä henkilökunnan luontoiseduistaan suorittama korvaus toimihenkilöiden palkoista poisluettuina, nousivat v. 1938 seuraaviin määriin.

	Kaikkiaan, mk	Lasta ja päivää kohden, mk	Lasta ja vuotta kohden, mk
Sofianlehdon pikkulastenkoti	1,409,804: 75	37: 87	13,821: 62
Reijolan lastenkoti	423,406: 25	34: 36	12,541: 04
Kullatorpan lastenkoti	317,170: 45	24: 96	9,109: 07
Vastaanottokoti	481,866: 85	24: 92	9,097: 47
Ammattioppilaskoti	104,069: 15	14: 93	5,449: 04
Toivolan koulukoti	883,043: 15	32: 14	11,730: 63
Bengtsärin koulukoti	1,047,589: 45	43: 99	16,056: 53
Tavolan koulukoti	185,346: 30	21: 91	7,995: 67
Ryttylän koulukoti	1,443,322: 30	38: 77	14,152: 12
Toivoniemen koulukoti	361,046: 50	29: 87	10,902: 79
Yhteensä	6,656,665: 15	33: 68	12,294: 16

Edelläolevat päiväkustannukset jakautuivat eri laitoksissa seuraavalla tavalla:

Menoerä	Lastenkodit				Vastaa- nottokoti	Ammatti- oppilaskoti	Koulukodit					Kaikkiaan
	Sofian- lehto	Reijola	Kulla- torppa	Toivola			Bengtsår	Tavola	Ryttylä	Toivo- niemi		
P e n n i ä												
Palkkaukset	1,665	1,860	1,390	830	521	1,680	2,070	1,184	1,887	1,325	1,589	
Vuokra, lämpö ja valo	1,117	733	355	774	103	443	985	134	835	439	729	
Ruokinta	448	468	365	554	555	594	727	514	607	723	561	
Vaatetus ja kalusto	326	265	289	204	196	328	405	249	388	327	321	
Muut menot	231	110	97	130	118	169	212	110	160	173	168	
Yhteensä	3,787	3,436	2,496	2,492	1,493	3,214	4,399	2,191	3,877	2,987	3,368	

Ottaen huomioon myöskin rakennustoimiston omilla määrärahoillaan eri lastenhuoltolaitoksissa suorittamat huoneistojen vuosikorjauskustannukset, yhteensä 545,578: 60 mk, saadaan keskikustannukseksi lasta ja päivää kohden kaikissa laitoksissa 36: 44 mk sekä lasta ja vuotta kohden 13,301: 79 mk.

Edelliseen vuoteen verraten kohosivat lasten varsinaiset hoitokustannukset kaikissa laitoksissa yhteensä keskimäärin 2: 10 mk lasta ja päivää kohden, tullen tästä pelkästään palkkausmenojen osalle 1: 33 mk sekä vuok-

ra-, lämpö- ja valaistuskustannusten osalle 36 p, mikä menojen kohoaminen varsinkin Bengtsåarissa, Ryttylässä ja Toivoniemessä aiheutui normaali-määrää vähäisemmästä oppilasluvusta. Ruokinta- ja vaatetusmenoissa, jotka joustavammin mukautuvat hoidokkimäärän vaihteluihin, on kum-massakin menoryhmässä havaittavissa vain 25 p:n keskimääräinen korotus. Sitävastoin muissa menoissa esiintyy 9 p:n keskimääräinen vähennys kutakin hoitopäivää kohden.

Lahjoitusrahastot

Lastensuojelulautakunnalle kuuluivat seuraavat lasten hyväksi lahjoi-tetut, rahatoimiston hoidossa olevat rahastot, joiden pääoma ja käytettä-vissä olevat korkovarat joulukuun 31 p:nä 1938 nousivat seuraaviin mää-riin:

	Pääoma, mk	Korot, mk
Adolf Holmgrenin lahjoitusrahasto turvatto- mille äideille ja lapsille	40,000: —	4,718: 65
L. A. Grönholmin Helsingin orpolasten rahasto.	8,077: 85	560: —
Bergman-puolisoiden lahjoitusrahasto jatko- opetuksen hankkimiseksi turvattomille lap- sille	61,000: —	5,336: 05
M. Kotschakin lastenvaatetusrahasto	51,660: —	7,512: 90
Aina ja Ivar Gordien lahjoitusrahasto	34,050: 10	—
Johan Gustaf Rosenbergin rahasto	11,877: 90	573: 15
Lasten kesäsiirtolain rahasto	20,350: 35	981: 95
Yhteensä	227,016: 20	19,682: 70

Hyvösen lastenkoti

Lastensuojelurahastoihin kuuluu myöskin aviopuolisoiden G. ja M. Hyvösen kaupungille lahjoittama omaisuus, jonka pääoma oli kertomus-vuoden lopussa 2,075,559: 80 mk sekä käytettävissä olevat korkovarot 342,069: 10 mk. Tämän rahaston korkovaroilla ylläpidetään Kotkan-kadun talossa n:o 14 n. 30 hoitopaikkaa käsittävää lastenkotia puutteen-alaisille suomea tai ruotsia puhuville eri ikäisille lapsille. Laitoksen hoido-keille on järjestetty myöskin oma Hyvölä-niminen kesäkoti, joka sijaitsee Vihdin pitäjässä Enäjärven rannalla. Lastenkodin hallintoa hoitaa lasten-suojelulautakunnan kolmeksi vuodeksi kerrallaan valitsema johtokunta, johon vv:ksi 1937—39 valittuina kuuluivat tarkastaja M. Sillanpää puheen-johtajana sekä muina jäseninä lastentarhojentarkastaja E. Borenius kansakoulujen taloudenhoitaja S. Ojanne, varatuomari L. Silvenius ja pro-fessori A. Ylppö.

Lastenkodin johtajattarena sekä samalla johtokunnan sihteerinä toimi neiti I. Siirala ja lääkärinä lääketieteenlisensiaatti R. Granholm. Lisäksi kuului laitoksen henkilökuntaan lastentarhanopettaja, 2 lastenhoitajaa, keittäjä, siivooja ja ompelija.

Lapsia oli kodissa 17 poikaa ja 18 tyttöä, kaikkiaan 35, joista 31 koko vuoden. Lasten ikä vaihteli 4 vuodesta 15 vuoteen. Hoitopäiviä oli kaikkiaan 11,203.

Vuoden aikana lasten keskuudessa sattuneista sairaustapauksista mainittakoon 20 influenssatapausta, 5 ilmatiehyttäpausta, 6 anginatapausta sekä 13 tuhkarokkotapausta.

Lastenkodin menot v. 1938 olivat seuraavat:

Menoerä	Kaikkiaan, mk	Lasta ja päi- vää kohden, mk	Menoerä	Kaikkiaan, mk	Lasta ja päi- vää kohden, mk
Palkat	138,304:—	12: 35	Lämpö ja va-		
Talous	87,977: 50	7: 85	laistus	12,158: 10	1: 08
Vaatetus	23,379:—	2: 09	Vuokra	50,000:—	4: 46
Kalusto	8,951: 90	—: 80	Kulungit	22,609:—	2: 02
			Yhteensä	343,379: 50	30: 65

Tuloja kertyi kaikkiaan 343,641:55 mk, joista säästöä edellisestä vuodesta 3,414:85 mk, säätiön varoja ¹⁾ 256,000 mk, lasten elatusmaksuja 37,860 mk, henkilökunnan suorittamia luontoisetujen korvauksia 40,530 mk, muita tuloja 5,598: 50 mk ja korkotuloja 238:20 mk. Säästöä jäi v:een 1939 262:05 mk.

¹⁾ Tähän on myös arvioitu vuokra 50,000 mk.